

«QazaqGaz» ҰК» АҚ

Жекелеген қаржылық есептілік

*2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Жекелеген қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп	1-2
Жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп	4
Капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп	5
Жекелеген қаржылық есептілікке ескертпелер	6-45

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«QazaqGaz» ҰК» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «QazaqGaz» ҰК» АҚ (бұдан әрі - «Ұйым») жеке қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жеке есеп, жиынтық кіріс туралы жеке есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, жеке қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның жеке қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының жеке қозғалысы мен жеке қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің жеке қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер жеке қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі

Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды

Өтелуге жататын ҚҚС

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның газды ішкі нарықта артық өткізуінен пайда болған 105 миллиард теңге мөлшерінде өтелуге жататын ҚҚС-тың айтарлықтай балансы бар. Бұл активтің өтелімділігін бағалау газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін бағалардың келешек өсіміне қатысты елеулі пікірлер мен жорамалдарды қажет етеді, ол Ұйымға газды ішкі нарықта өткізуден түсетін пайданы түрлендіруге мүмкіндік береді, соның салдарынан төленуге жататын ҚҚС өтелуге жататын ҚҚС сомасына қарсы есепке алынады. Осы себептермен, бұл мәселе біздің аудитіміз үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады.

Өтелуге жататын ҚҚС-пен байланысты ақпарат жеке қаржылық есептіліктің **2 және 9-ескертпелерінде** ашылып көрсетіледі.

Біз өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін ескіру мерзіміне қатысты Салық кодексі ережелерінің түсінігін алдық.

Біз Басшылықтың газды ішкі нарықта өткізуге арналған тарифтерді өсіруге бағытталған шараларға қатысты жоспарларын және салдарынан газды ішкі нарықта өткізуден болған оң маржаның пайда болуын сараладық.

Біз Ұйымның газды ішкі нарықта өткізуден болатын оң маржаны болжайтын газдың ішкі нарықтағы бағасын есептеу әдістемесін қайта қарауға қатысты Ұлттық Экономика Министрлігімен болған хат алмасуды зерделедік.

Біз Басшылық жоспарларының Бас компания Тобының Даму Стратегиясына сәйкестігін бағаладық.

Ұйымның 2022 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Ұйымның 2022 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ жеке қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Ұйымның 2022 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Жеке қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Жеке қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен жеке қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің жеке қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жеке қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жеке қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Ұйымның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жеке қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жеке қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған жеке қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жеке қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ жеке қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жеке қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және оны барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін жеке қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші, - Адиль Сыздықов.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Адиль Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23
желтоқсандағы № МФ-0000172 біліктілік
күәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2023 жылғы 28 ақпан

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде берген
сериясы МФЮ-2 № 0000003 болатын
Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға
арналған мемлекеттік лицензия

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2022 жылғы	2021 жылғы
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	4	5.065.060	6.599.134
Барлау және бағалау бойынша активтер		2.184.762	2.184.762
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		505.495	1.006.361
Материалдық емес активтер		577.328	1.031.828
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		94.113	96.115
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	665.891.253	655.860.473
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	6	90.387.688	90.387.688
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар	7	15.015.169	5.887
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	8	45.751.096	224.354.988
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		–	2.586.015
Өтелуге жататын ҚҚС	9	78.048.802	51.368.539
Басқа да айналымнан тыс қаржы активтері	10	9.248.858	8.882.330
Басқа да айналымнан тыс қаржылық емес активтер	11	2.278.997	–
Банк салымдары	12	495.472	753.891
		915.544.093	1.045.118.011
Айналымдағы активтер			
Қорлар	14	31.819.017	32.875.188
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	15	151.192.449	193.501.422
Берілген аванстар	7	2.785.317	16.671.871
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	8	10.895.130	5.140.621
Алынатын дивидендтер	28	–	10.245.744
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек		3.600.948	52.656
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	9	27.034.111	29.564.036
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	30	26.712.072	–
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	10	30.028.538	28.538
Басқа да айналымдағы активтер	11	6.083.468	20.336
Банк салымдары	12	1.680.479	12.959.342
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13	467.248.977	234.001.868
		759.080.506	535.061.622
Активтердің жиыны		1.674.624.599	1.580.179.633

6 – 45 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2022 жылғы	2021 жылғы
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	16	430.959.489	417.780.839
Қосымша төленген капитал		23.470.656	23.470.656
Бөлінбеген пайда		617.802.008	513.036.019
		1.072.232.153	954.287.514
Міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	326.247.992	304.374.201
Пайыздық қарыздар	18	—	87.003.164
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	19	8.109.740	14.693.646
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер		343.743	—
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	20	348.454	3.880.547
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	30	32.028.783	18.020.285
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	22	1.285.954	1.825.276
		368.364.666	429.797.119
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Сауда кредиторлық берешек	21	110.971.591	177.872.027
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	3.679.148	3.433.819
Пайыздық қарыздар	18	92.373.724	872.747
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	19	7.737.372	6.846.109
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер		161.751	532.721
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	20	677.702	3.918.354
Төленуге жататын корпоративтік табыс салығы		—	93.841
Табыс салығынан басқа, төленуге жататын салықтар		266.399	318.756
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	22	15.854.055	1.025.358
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер		2.306.038	1.181.268
		234.027.780	196.095.000
Міндеттемелер жиыны		602.392.446	625.892.119
Капитал мен міндеттемелер жиыны		1.674.624.599	1.580.179.633

Басқарма төрағасының Экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

А.М. Ақан

Бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы

Е.Н. Бокаев

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2022 жылғы	2021 жылғы
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	23	765.815.933	720.224.501
Сатудың өзіндік құны	24	(356.208.024)	(245.069.776)
Жалпы пайда		409.607.909	475.154.725
Жалпы және әкімшілік шығыстар	25	(10.764.130)	(10.394.707)
Өткізу шығыстары	26	(387.371.068)	(413.573.790)
Күтілетін несиелік зиян резервінің есептелуі		(1.730.856)	—
Басқа да операциялық кірістер	27	2.650.260	14.299.314
Басқа да операциялық шығыстар		(2.002)	(2.524.384)
Операциялық пайда		12.390.113	62.961.158
Дивидендтер бойынша кіріс	28	90.097.703	160.146.478
Қаржылық кіріс	29	39.801.028	24.486.232
Қаржылық шығындар	29	(31.166.997)	(23.636.985)
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто		7.536.582	(2.215.703)
Еншілес ұйымға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зиян	5	(918.305)	(4.683.612)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		117.740.124	217.057.568
Табыс салығы бойынша шығыстар	30	(12.974.135)	(41.637.035)
Бір жылғы таза пайда		104.765.989	175.420.533
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		—	—
Табыс салығы шегерілген бір жылғы өзге жиынтық кіріс		104.765.989	175.420.533
Акцияға пайда			
Бас компанияға келетін жылғы акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	16	0,28	0,47

Басқарма төрағасының Экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

А.М. Ақан

Бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы

Е.Н. Бокаев

6 – 45 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2022 жылғы	2021 жылғы
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Сатып алушылардан түсімдер		856.452.529	721.700.033
Арбитраждық шешім бойынша өнім жеткізушілерден түсімдер	24	–	134.750.060
Салық органдарынан салықтардың қайтарылуы		20.696.748	72.243.189
Алынған пайыздар		21.922.331	12.970.518
Басқа да түсімдер		17.195.203	482.567
Өнім берушілерге төлемдер		(880.919.101)	(882.309.917)
Төленген табыс салығы		(23.117.600)	(5.000.000)
Басқа да салықтар мен төлемдер		(5.666.672)	(2.619.917)
Төленген пайыздар	33	(26.740.338)	(20.778.336)
Жұмыскерлерге төлемдер		(2.959.782)	(2.465.182)
Басқа да төлемдер		(7.656.655)	(4.030.167)
Операциялық қызметтен (пайдаланылған)/алынған таза ақша ағындары		(30.793.337)	24.942.848
Инвестициялық қызметтен болған ақша ағындары			
Бірлескен кәсіпорындарды өткізуден түскен түсімдер		80	–
Банк салымдарын қайтару		43.122.741	35.883.737
Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер	31	98.578.741	149.900.734
Кері РЕПО операцияларынан түскен түсімдер		1.496.106.023	18.120.354
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын өтеуден түскен түсімдер	10	67.892.313	–
Байланысты тарап өтеген қарыздар		209.647.925	–
Ұзақ мерзімді қаржы активтерін сатып алу		(673.261)	(673.261)
Банк салымдарын орналастыру		(28.529.188)	(46.737.535)
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді және барлау мен бағалау бойынша активтерді сатып алу		(557.789)	(1.197.611)
Байланысты тараптарға берілген қарыздар		(18.309.181)	(68.500.478)
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттарын сатып алу	10	(97.892.313)	–
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар		–	(210.219)
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	(9.218.345)	(4.683.612)
Еншілес ұйымды сатып алу	2, 7	(13.178.650)	–
Кері РЕПО операциялары бойынша есеп айырысулар		(1.496.106.023)	(18.120.354)
Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша ағындары		250.883.073	63.781.755
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Акционерден жарналар	16	13.178.650	–
Байланысты тараптан қарыздар бойынша түсімдер	19, 33	–	24.104.026
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу	33	(111.787)	(557.718)
Пайыздық қарыздар бойынша өтеу	18, 33	(5.130.790)	–
Байланысты тараптан алынған қарыздарды өтеу	19, 33	(8.614.964)	–
Қаржылық қызметте (пайдаланылған) / алынған таза ақша ағындары		(678.891)	23.546.308
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша таза бағамдық айырма			
		13.836.264	3.460.467
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс			
		233.247.109	115.731.378
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары			
		234.001.868	118.270.490
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары			
	13	467.248.977	234.001.868

Басқарма төрағасының Экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

А.М. Ақан

Бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы

Е.Н. Бокаев

6 – 45 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

«QazaqGaz» ҰК» АҚ («Компания» немесе «QG») Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі - «Үкімет») 2000 жылғы 5 ақпандағы № 173 Қаулысының негізінде бекітілген және 2000 жылғы 13 наурыздағы жабық акционерлік қоғам күйінде тіркелген акционерлік қоғам болып табылады. 2004 жылғы 9 маусымда Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Әлихан Бөкейхан көшесі, 12-үй мекенжайы бойынша тіркелген.

2021 жылғы 8 қарашада «Стратегиялық объектіні иеліктен шығару туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына сәйкес «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚазМұнайГаз») «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі - «Самұрық-Қазына») пайдасына «QG» акцияларының 100%-ын иеліктен шығару мәмілесін жасады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Қазына» «QG»-ның жалғыз акционері болып табылады, ал «Самұрық-Қазына»-ның барлық еншілес ұйымдары Компанияның байланысты тараптары болып саналады (31-ескертпе).

ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 5 шілдедегі № 914 Қаулысына сәйкес «QG» газ және газбен қамсыздандыру саласында ұлттық оператор болып анықталды. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 қарашадағы № 852 қаулысымен «QG»-ға Ұлттық компания мәртебесі берілді. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы № 982 қаулысымен «ҚазТрансГаз» ҰК» АҚ «QazaqGaz» ҰК» АҚ болып өзгертілді. Компанияның ұлттық оператор ретіндегі негізгі міндеті Қазақстанның тауар газындағы ішкі мұқтаждықтарын сенімді қамтамасыз ету болып табылады.

Компания қызметінің негізгі бағыттарына мыналар кіреді:

- Қазақстанда магистральдық құбырлардың газ көлік жүйелерін жалпы дамыту үшін инвестициялық қызметті басқару;
- Қазақстанда газ кеніштерін әзірлеу үшін инвестициялық қызметті басқару;
- Газ өнеркәсібінде жобаларды зерттеу және әзірлеу бойынша кеңес беру қызметтерін көрсету;
- Шетелдік және жергілікті нарықтарда газды өткізу;
- Газ өнеркәсібін дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу және ендіру бағдарламасына қатысу.

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі компанияларда иелік ету үлестері болды:

Атауы	Тіркелген жері	Негізгі қызмет	Иелік ету үлесі	
			2022 жыл	2021 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ («ИОА»)	Қазақстан	Газды тасымалдау және сақтау, Қазақстанда газ құбырларына техникалық қызмет көрсету бойынша қызмет көрсету	100%	100%
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ («ҚТГ Аймақ»)	Қазақстан	Газды жергілікті қуат өндірушілерге, заңды және жеке тұлғаларға өткізу	100%	100%
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС («ҚТГ Өнімдері»)	Қазақстан	Тасымалдау бойынша қызметтер	100%	100%
«QazaqGaz Барлау және өндіру» ЖШС («QazaqGaz БӨ»)	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын өндіру	100%	100%
«Qazaq Gas Qurlyys» ЖШС	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын барлау	100%	100%
«КазТрансГаз Бишкек» ЖШҚ	Қырғызстан	«Бухараның газды ауданы-Ташкент-Бишкек-Алматы» магистральдық газ құбырында жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары және жаңғырту	100%	100%
КТГ Финанс Б.В. («КТГ Финанс»)	Нидерландта	Қаржылық қызмет	100%	100%
«ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ («КМГ Сервис-NS»)	Қазақстан	Гольф-клубты салу және/(немесе) қызмет көрсету	100%	100%
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС («АГҚ»)	Қазақстан	Қазақстан – Қытай газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС («БШГ»)	Қазақстан	Бейнеу-Бозой-Шымкент газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%
«Отан Газ» ЖШС («ОГ»)	Қазақстан	Газды қайта өңдеу зауытын салу	50%	50%

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ (жалғасы)**

2021 жылы «КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС атауы «Qazaq Gas Qurylys» ЖШС болып өзгертілді.

2022 жылы «Аманкелді Газ» ЖШС «QazaqGaz Барлау және өндіру» ЖШС болып өзгертілді.

2022 жылғы 28 желтоқсанда Компания «Самұрық-Энерго» АҚ-ның «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ын сатып алу-сату шартын жасады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 7-ескерптеде ұзақ мерзімді аванстар ретінде көрсетілген 13.178.650 мың теңге мөлшерінде аванс берді. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

2021 жылы Компания «PVH Development» ЖШС акцияларының 50%-ын 80 мың теңгеге сатып алды. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылы қайта тіркеу процесі аяқталды және «PVH Development» ЖШС «Түркістан ПМУ» ЖШС болып өзгертілді. 2022 жылғы 12 қыркүйекте Компания «Түркістан ПМУ» ЖШС акцияларының 50%-ын «Самұрық-Қазына»-ға 80 мың теңгеге сатты.

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілікті Компанияның Басқарма Төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы 2023 жылғы 28 ақпанда шығаруға бекітті.

Бұл жекелеген қаржылық есептілік «QazaqGaz» ҰК» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша шығарылды. «QG» тобының шоғырландырылған қаржылық есептілігін Компанияның Басқарма Төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен бас бухгалтердің міндеттерін атқарушы 2023 жылғы 28 ақпанда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») жариялаған редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Жекелеген қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілгендей әділ құны бойынша бағаланатын активтер мен міндеттемелерді қоспағанда, бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды.

Осы жекелеген қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, арнайы аталған жағдайларды қоспағанда, мыңға дейін дөңгелектенген.

Шетел валюталарын қайта есептеу*Функционалдық валюта және білдіру валютасы*

Жекелеген қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен (теңге) көрсетілген.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда функционалдық валютада операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валютаның спот-бағамы бойынша есептейді. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын валюталық спот-бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Монетарлық баптарды есептеу немесе қайта есептеу бойынша туындайтын барлық айырмалар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетіледі.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Ақшалай емес активтер мен міндеттемелер бастапқы құнды айқындау күніне қолданылатын бағам бойынша валютада бастапқы құны бойынша ескеріледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе зиян құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Шетел валюталарын қайта есептеу (жалғасы)***Валюталарды айырбастау бағамдары*

Қазақстан Республикасында ресми айырбастау бағамдары ретінде Қазақстан қор биржасында («КҚБ») белгіленген орташа алынған валюта бағамдары қолданылады.

2022 жылғы 31 желтоқсанға Қазақстан қор биржасының валюталық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 462,65 теңгеге және 1 ресей рублі үшін 6,43 теңге болды. Бұл бағамдар 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ доллары мен ресей рублінде көрсетілген ақша активтері мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2021 жылы: 1 АҚШ доллары үшін 431,8 теңге және 1 ресей рублі үшін 5,76 теңге).

Операциялық орта

Бүтіндей алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып жатқан нарықтарға тән болатын кейбір ерекшеліктерді танытуын жалғастыруда. Әсіресе ол мұнай мен газ бағасының және ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын басқа да минералды шикізат бағасының құбылуына сезімтал келеді. Бұл ерекшеліктерге елден тыс жерлерде еркін айырбасталмайтын ұлттық валютаның болуы және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейі жатады, бірақ олармен шектелмейді. Өңірде сақталып отырған саяси шиеленіс, айырбастау бағамының волатильділігі, өтімділіктің төмендеуін және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың пайда болуын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсерін көрсетті және көрсетуін жалғастыра алады.

Украина аумағындағы соғыс

Украина аумағында 2022 жылы басталған соғыс қаржылық есептілікке әсер ететін ХҚЕС бойынша есепке алудың бірқатар ерекшеліктерінің пайда болуына әкелді.

Көптеген елдер қазірдің өзінде жекелеген ресейлік заңды тұлғалар мен Ресей азаматтарына жаңа санкциялар салуды жалғастыруда. Қалыптасқан жағдай, сондай-ақ тауар бағасының, валюта бағамының ықтимал ауытқуы, импорт пен экспорттың шектеулері, жергілікті материалдар мен қызметтердің қолжетімділігі және жергілікті ресурстарға қол жетімділік ТМД аумақтарында қызметтің елеулі көлемін жүзеге асыратын компанияларға тікелей әсер етті.

Басшылық қазақстандық экономикадағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да болжап білуге немесе олардың Компанияның қаржылық жағдайына келешекте ықтимал ықпалын бағалауға қабілетті емес. Басшылық ағымдағы жағдайларда Компания қызметінің тұрақтылығы мен өсімін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қолға алып отырғанына сенімді.

Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы жол берулер мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік болашақта осыған ұқсас жол берулер мен бағалаулар жасауға қатысты активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына елеулі түзетулерді талап ететін нәтижелерге алып келуі мүмкін.

Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық жекелеген қаржылық есептілікте мойындалған сомаларға едәуір ықпал ететін келесі пайымдауларды пайдаланды:

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық салық ұстанымдарының салаларына қатысты міндеттемелердің пайда болу ықтималдылығын ескереді, әрі соларға қатысты Компания салық органдарының есептеулері бойынша апелляцияларды бермейтіндігі мәлім немесе мұндай апелляциялардың шешімі сәтті болады деп есептемейді. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды жасауды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Салық тәуекелдеріне қатысты барынша толығырақ ақпарат 32-ескерптеде келтірілген.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ (жалғасы)****Маңызды есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)***Өтелуге жататын ҚҚС бойынша резерв*

Компания өтелуге жататын ҚҚС сомасы күмәнді болып табылатындығына, бірақ жылына кем дегенде бір рет талдау жасап отырады. Өтелуге жататын ҚҚС күмәнді сомасы бойынша резерв басшылықтың салық салынуға жататын ҚҚС-тың келешек айналымдарына және ҚҚС-ты ақша қаражатымен қайтаруға қатысты үміттеріне негізделген. Компания бұдан әрі ҚҚС-тың қайтарылуына немесе есепке алынуына өз құқығын қорғай алатындығын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет. Барынша толық ақпарат *9-ескертемеде* келтірілген.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық активтері салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақытша айырмалар бойынша, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының сәтті қолданылуы танылады. Барынша толық ақпарат *30-ескертемеде* келтірілген.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады.

Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелін, несиелік тәуекелді және өзгермелілікті қамтиды. Бағалау мен пайымдаулардағы өзгерістер қаржы құралдарының әділ құнына ықпал ете алады.

Күтілетін несиелік зиян резерві

Басшылық клиенттердің талап етілетін төлемдерді жасай алу қабілеттеріне негізделген үміттердің нәтижесінде күтілетін несиелік зиян резервін қолдайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Еншілес кәсіпорынды сатып алу

2022 жылғы 28 желтоқсанда Компания «Самұрық-Энерго» АҚ-ның «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 100%-ын сатып алу-сату шартын жасады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания *7-ескертемеде* ұзақ мерзімді аванстар ретінде көрсетілген 13.178.650 мың теңге мөлшерінде аванс төледі. Компания есепті күнге 10 ХҚЕС-тің талаптарына сәйкес инвестициялар объектісіне бақылаудың болуына талдау жүргізді. Компания бақылаудың барлық үш құрамдас бөлігінің болуын бағалады және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Тегіс Мұнай» ЖШС-тің бақылауы жоқ деген қорытындыға келді. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнге еншілес ұйымдарға инвестициялар құнсыздануының объективті куәліктерінің болуын бағалайды. Егер мұндай дәлелдер бар болып шықса, Компания дербес негізде бағаланатын инвестицияларға қатысты инвестициялардың өтелетін құнын есептейді. Инвестициялардың өтелетін құны екі өлшемнің ең үлкенін: сату шығындарын шегере отырып инвестициялардың әділ құнын және мен пайдалану құндылығын білдіреді. Егер инвестициялардың құны оның өтелетін құнынан асатын болса, инвестициялар құнсызданған болып есептеледі, ал инвестициялардың құны өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құндылығы мұндай инвестицияларға қолданылатын тәуекелдерді ескере отырып түзетілген, ағымдағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген, болжамды келешек ақша ағындарының дисконтталған құнын білдіреді. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды есептеу кезінде Компания тиісті бағалау моделін пайдаланады. Мұндай есептеулер ұқсас инвестициялардың баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Барынша толық ақпарат *5 және 6-ескертемелерде* көрсетілген.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ****Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер**

Компания 2022 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енетін белгілі бір стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды, бірақ олар Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбейді. Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Сондай-ақ Компания алғаш рет 2022 жылы кейбір түзетулер мен түсіндірмелерді қолданды, бірақ олар оның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Компания тек Компания үшін ғана жарамды және қолданылатын стандарттардың тізімін ұсынды.

«Ауыртпалықты шарттар - шартты орындауға арналған шығындар» – 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

Еріксіз шығындар шарт бойынша міндеттерді орындауға оның орындалуынан күтілетін экономикалық пайдадан асатын (яғни, Компания алдын ала алмайтын шартқа байланысты шығындар) шарт ауыртпалық түсіретін шарт болып табылады.

Түзетулерде шарттың ауыртпалықты немесе залалды болып табылатындығын бағалау кезінде ұйым қосымша шығындарды (мысалы, еңбекке ақы төлеуге және материалдарға арналған тікелей шығындар), сондай-ақ шартты орындауға тікелей байланысты бөлінген шығындарды (мысалы, осы шартты орындау үшін пайдаланылатын жабдықтың амортизациясы бойынша шығыстар, сондай-ақ шарттың орындалуын сүйемелдеуге және бақылауға арналған шығындар) қамтитын тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынуға арналған шартқа тікелей байланысты шығындарды ескеруі тиіс екендігі түсіндіріледі. Шартпен тікелей байланысты емес жалпы және әкімшілік шығындар оларды шарт бойынша контрагент ашық түрде өтеуге тиіс болған жағдайлардан басқа, ескерілмейді.

«Концептуалдық негіздерге» сілтемелер - 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

Түзетулер нәтижесінде ХҚЕС жөніндегі кеңестің бұрынғы «Концептуалдық негіздер» редакциясына сілтемелер осы құжатта қамтылған талаптарға елеулі өзгерістер енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған қолданыстағы «Концептуалдық негіздер» редакциясына сілтемелерге ауыстырылды.

Түзетулер нәтижесінде «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» 37 ХҚЕС-тің (IAS) қолданылу аясына жататын міндеттемелер мен шартты міндеттемелер үшін «2 күннің» әлеуетті табысының немесе шығындарының пайда болуын болдырмас үшін «Бизнесстерді біріктіру» 3 ХҚЕС-те (IFRS) мойындау қағидатынан ерекшелікті немесе егер олар жеке операциялардың шеңберінде туындаған болса, «Міндетті төлемдер» 21 КРМФО (IFRIC) Түсіндірмелері қосылды. Осы ерекшелікке сәйкес «Концептуалдық негіздердің» ережелерін қолданудың орнына ұйымдар сатып алу күніне міндеттеменің бар-жоғын анықтау үшін 37 ХҚЕС (IAS) критерийлерін немесе 21 ХҚЕС (IFRIC) түсіндірмелерін қолдануы тиіс.

3 ХҚЕС (IFRS) мәтініне жасалған түзетулер нәтижесінде, сондай-ақ сатып алу күніне шартты активті тануға жол берілмейтінін түсіндіретін жаңа параграф қосылды.

16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер – «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер»

Бұл түзетулерге сай ұйымдарға негізгі құрал объектісінің бастапқы құнынан бұл объектіні орналасқан жеріне дейін жеткізу және оны басшылықтың ниетіне сәйкес пайдалану үшін талап етілетін жай-күйге келтіру процесінде жасалған бұйымдарды сатудан түскен қандай да бір түсімдерді есептен шығаруға тыйым салынған. Осының орнына ұйым мұндай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді, сондай-ақ бұл бұйымдарды шығару құнын пайданың немесе зиянның құрамында мойындайды.

«Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету - Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым

Бұл түзетуге сәйкес 1 ХҚЕС (IFRS) D16 (а) тармағын қолдануды шешетін еншілес ұйым, егер шоғырландыру және бизнестерді біріктіру нәтижелерін көрсету мақсатында ешқандай түзетулер жасалмаса, бас ұйымның ХҚЕС-ке көшу күнін негізге ала отырып, бас ұйымның шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларды пайдалана отырып, жинақталған бағамдық айырмаларды бағалауға құқылы, әрі соның аясында бас ұйым аталған еншілес ұйымды сатып алды. Бұл түзету 1 ХҚЕС-тің (IFRS) D16(а) тармағын қолдануды шешкен қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға қолданылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)****Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)**

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату үшін «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

Түзетуде ұйым жаңа немесе түрлендірілген қаржылық міндеттеменің талаптары бастапқы қаржылық міндеттеменің талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетіндігін бағалау кезінде ескеретін комиссиялық сыйақы сомалары түсіндіріледі. Мұндай сомаларға тек, кредитор немесе қарыз алушы басқа тараптың атынан төлеген немесе алған комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, белгілі бір кредитор мен қарыз алушының арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады. *«Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХҚЕС (IAS) үшін ұқсас түзету көзделмеген.*

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

- 17 ХҚЕС (IFRS) *«Сақтандыру шарттары»;*
- *«Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді етіп жіктеу»* атауымен *«Қаржылық есептілікті ұсыну»* 1 ХБЕС-ке (IAS) түзетулер;
- *«Бухгалтерлік бағалауды айқындау»* 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- 1 ХҚЕС-ке (IAS) және *«Есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету»* ХҚЕС-ті қолдану жөніндегі №2 іс жүзіндегі ұсынымдарға түзетулер;
- 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - *«Бір операцияның нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық салу»;*
- 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер – *«Қайта жалдау арқылы сату кезіндегі жаңа жалдау міндеттемесі»;*
- 10 ХҚЕС-ке (IFRS) және 28 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - *«Инвестор мен оның қауымдасқан компаниясы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе салу».*

Компания бұл стандарттардың қаржылық есептілікке елеулі әсерін күтпейді.

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте Компания активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- Оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға және тұтынуға арналса;
- Ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- Оны есепті кезеңнен кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- Есепті кезеңнен кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме мына жағдайларда қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- Оны операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- Ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- Ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- Есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)**

Активтер мен міндеттемелерді айналымдағы/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктеу (жалғасы)

Компания барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді.

Кейінгі қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі операцияның шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша операция:

- Немесе бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- Не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша тиімді нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Компанияның негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізу мүмкіндігі болуы тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланатын жорамалдарды пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің ең шынайы мүдделерінде іс-қимыл жасайды. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Компания мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері;
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құнын бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың сипатының, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдердің, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейдің негізінде жіктейді. .

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар өзіндік құны бойынша бухгалтерлік есепте жиналған тозу мен құнсыздану бойынша жиналған шығындарды шегере отырып есептеледі. Негізгі құралдардың бастапқы құнына сатып алу құны, оның ішінде импорт алымдары және өтелмейтін салықтар, егер мойындау шарттарын қанағаттандыратын болса, ұзақ мерзімді жобалардың құрылысына тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар, құрал-жабдықтың бөліктерін ауыстыру құны, сондай-ақ активті жұмыс күйіне келтіруге және оны мақсатты пайдалану орнына жеткізуге байланысты кез келген тікелей шығындар кіреді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (ЖАЛҒАСЫ)****Негізгі құралдар (жалғасы)**

Күтілетін келешек экономикалық пайданың бастапқыда бағаланған көрсеткіштерінен артық (пайдалы қызмет ету мерзімінің, қуаттылықтың және т.б. ұлғаюы) ұлғаюына әкеліп соқтыратын шығындар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Компания осы сияқты құрамдастарды оларға сәйкес болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жеке активтер ретінде таниды және оларды тиісінше амортизациялайды.

Сол сияқты, елеулі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Негізгі құралдардың тозуы негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзіміне сүйене отырып, тік желілік әдіспен есептеледі.

Жылдар саны

Ғимарат мен құрылысжайлар	20-50
Машиналар мен құрал-жабдықтар	3-30
Көлік құралдары	5-20
Басқасы	3-20

Жерге арналған амортизация есептелмейді.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте бұл активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін жиынтық зиян туралы жекелеген есепке кіргізіледі.

Активтердің қалдық құны, пайдалану мерзімі және тозуын есептеу әдістері әрбір қаржы жылы қайта қаралып отырады және қажет болған кезде келесі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Аяқталмаған құрылыс өзіндік құны бойынша ескерілген негізгі құралдардың аяқталмаған құрылысын білдіреді. Аяқталмаған құрылысқа құрылыстың, құрал-жабдықтың құны және басқа да тікелей шығындар кіреді. Аяқталмаған құрылыстың амортизациясы мұндай активтердің құрылысы аяқталғанда және олар пайдалануға берілген уақытта басталады.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар бастапқы құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Еншілес ұйымдар - Компания бақылайтын, әдетте, 50% артық дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіретін, барлық компаниялар. Бірлескен кәсіпорындар - Компания бірлескен бақылауы бар, бірақ бақыламайтын барлық кәсіпорындар, әдетте, 50% мөлшерінде дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіреді.

Компания инвестицияларды оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер инвестициялардың баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда ықтимал құнсыздану мәніне бағалайды. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болса, Компания инвестициялардың өтелетін құнын бағалайды. Инвестициялардың баланстық құны олардың өтелетін құнынан асқанда, мұндай инвестициялар құнсызданған деп қарастырылады және олардың құны өтелетін құнға дейін төмендетіледі.

Жалдау

Компания келісімнің жалдау қатынастары басталған күні жалдау болып табылатынын немесе жалдау белгілері болуын бағалайды. Яғни, егер шартта сәйкестендірілген активті уақыт кезеңінің ішінде сыйақыға айырбас ретінде пайдалануды бақылау құқығы болса.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау (жалғасы)*****Компания жалға алушы ретінде***

Компания, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдаудан басқа, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді пайдаланады. Компания жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Компания жалдаудың басталу күніне пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау мерзімдерінің бойына тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Егер жалға алынған активке меншік құқығы Компанияға жалдау мерзімінің соңында берілсе немесе егер құн сатып алуға опционды сатуды көрсетсе, амортизация активті пайдалы қолданудың болжамды мерзімін пайдалана отырып есептеледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Компания жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Компанияның бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Компанияның жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады.

Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Компания жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмайды. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны түрлендірілген, жалдау мерзімі өзгертілген, жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда қайта бағаланады.

Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау

Компания қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан болған босатуды техника мен жабдықты қысқа мерзімді жалдау шарттарына қолданылады. Сондай-ақ ол төмен құны бар офистік жабдықты жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде кейіннен амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір құрамдасын қамтымайтын сауда және басқа да дебиторлық берешекті қоспағанда.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)***

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады.

Заңнамада немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде белгіленген мерзімде активті жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптардағы» сауда) мәмілені жасау күніне, яғни Компания өз мойнына активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге мойындалады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері;
- Жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері;
- Мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері;
- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

Компанияның амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтеріне байланысты тараптарға қарыздар, банк депозиттері, сауда және басқа да дебиторлық берешек пен басқа да қаржы активтері жатады.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- Активтен келетін ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)****Тануды тоқтату (жалғасы)**

Егер Компания активтен ақша ағындарын алуға өзінің құқықтарын берсе не болмаса транзит келісімін жасаса және бұл ретте активтен болған барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ оны өзінде сақтамаса, сондай-ақ жаңа активке бақылау бермесе, жаңа актив Компания берілген активте өзінің қатысуын жалғастыратын дәрежеде мойындалады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтын қатысуды жалғастыру активтің баланстық құнының ең азы және Компания төлеуге тиіс өтемнің ең жоғары мөлшері бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелік зиянды (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелік зиян) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең сомада залалға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер**Бастапқы тану және бағалау**

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде белгіленген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша танылады, ал шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар мен сауда кредиторлық берешек болған жағдайда, мәміле бойынша солармен тікелей байланысты шығындар шегере отырып.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)*****Одан кейінгі бағалау***

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер екі санатқа жіктеледі:

- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- Амортизацияланған құны бойынша қаржылық міндеттемелер.

Амортизацияланған құны бойынша қаржылық міндеттемелер

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін берешек пен қарыздар кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелімі есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы пайда мен зиян туралы жекелеген есепте қаржыландыру шығындарының құрамына жатқызылады.

Бұл санат әдетте берешекке, қарыздарға, қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемеге және басқа да қаржылық міндеттемелерге қолданылады.

Қаржылық кепілдік шарттары

Компания шығарған қаржылық кепілдік шарты соған сай кепілдікті беретін тарап бұл шарт бойынша бенефициарға белгілі бір борышкердің белгіленген мерзімде шарттың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес төлемді жасай алмауының салдарынан болған шығынды өтеу үшін белгілі бір соманы төлеуге міндеттенетін шарт деп аталады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде мойындалады.

Кейіннен міндеттеме келесі өлшемдердің ең үлкені бойынша бағаланады: 37 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес есепті күнге (2018 жылдың 1 қаңтарына дейін) қолдағы міндеттемелерді өтеуге қажетті шығындардың ең үздік бағалануы немесе 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес есептелген (2018 жылдың 1 қаңтарынан кейін) күтілетін несиелік зиян бойынша резервтер және жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттемелердің бастапқыда мойындалған сомасы.

Сауда кредиторлық берешек

Кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Компания шоттарының жазылып берілуіне қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер үшін келешекте төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Тауар-материалдық қорлар (ТМҚ)**

Материалдар мен шикізат өзіндік құнының ең аз мәні және таза өткізу құны бойынша ескеріледі.

Тауар-материалдық қорлар ФИФО әдісінің негізінде ескеріледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнге активтердің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер бар болып шықса немесе активтің құнсыздану затына жыл сайынғы тексеруді жүргізу қажет болып қалса, Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жасайды. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (бұдан әрі - «ААЖБ») өтелетін құны, өткізу бойынша шығындарды шегере отырып, ААЖБ активінің әділ құнынан және оны пайдалану құнынан асады. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі.

Пайдалану құнын бағалау кезінде болашақта күтілетін ақша ағындары активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып ағымдағы құнға дисконтталады. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Мұндай есептеулер бағалау коэффициенттерімен, еншілес компаниялар акцияларының нарығында еркін айналыста болатын баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Компания жекелеген активтер жататын Компанияның барлық ААЖБ үшін жеке әзірленетін мұқият жоспарларға және болжамды есептеулерге сүйене отырып құнсыздану мөлшерін айқындайды.

Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқынды есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санаттарында танылады.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір белгілерінің бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай белгі бар болса, Компания активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін соманы айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған зиян деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды осылайша қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептегі ақша қаражаты мен оның баламаларына банктердегі, кассадағы ақша қаражаты және өтеу мерзімі 3 (үш) ай немесе одан аз болатын, белгілі бір қолма-қол ақша сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді депозиттер жатады.

Резервтер

Резервтер Компанияның өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болғанда, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді.

Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жарғылық капитал және дивидендтер**

Жай акциялардан тұратын жарғылық капитал бастапқы құны бойынша танылады. Жай акцияларға төленетін дивидендтер, олар жарияланған кезеңде меншікті капиталдың азаюы ретінде танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтерді төлеу Акционердің қарауына қарай жүзеге асырылады. Дивидендтерді есепті күннен кейін жариялау 10 ХҚЕС-ке (IAS) сай *«Есепті күннен кейін болған оқиғалар»* бұдан кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және тиісінше ашылып көрсетіледі.

Клиенттермен жасалған шарттар бойынша түсім және шығыстарды мойындау

Клиенттермен шарттар бойынша түсім тауарларға немесе қызметтерге бақылау клиентке берілгенде және өтемақыны көрсететін сомада бағаланған кезде танылады, соған құқықты Компания мұндай тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Түсім жанама салықтарды шегере отырып ескеріледі. Қаржылық есептілікте түсімді мойындау үшін келесі критерийлер орындалуы тиіс:

Тауарларды сату

Сатудан түскен кірістер сатып алушыға тауарға меншік құқығына байланысты елеулі тәуекелдер мен пайда берілгеннен кейін танылады және әдетте орындалуға жататын бір міндеттеме жатады. Тауарларды өткізуден түскен кірістер ұзақ уақыт ішінде танылады.

Басқару қаламақысы

Компания «КазРосГаз» ЖШС-не дивидендтер мөлшерінде «ҚазМұнайГаз»-дың бірлескен кәсіпорны «КазРосГаз» ЖШС-ін басқаруға жататын басқарушылық қаламақысын мойындайды. Басқарушылық қаламақы белгілі бір уақытта «КазРосГаз» ЖШС дивидендтерін жариялауды бекіту негізінде танылады. «КазРосГаз» ЖШС 2022 жылы дивидендтерді жариялаған жоқ (*23-ескертіме*).

Пайыздар бойынша кіріс

Амортизацияланған құны және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бағаланатын барлық қаржы құралы бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып танылады, ол күтіліп отырған болашақ төлемдері немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде ақша қаражаттың түсуін немесе, егер бұл орынды болса, қаржы активінің таза баланстық құнына немесе міндеттемеге дейін шамалы кезеңге дәл шегереді.

Пайыздық кірістер жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландырудан түскен кірістер құрамында көрсетіледі.

Дивидендтер

Компанияның төлемді алуға арналған құқығы белгіленгенде дивидендтерден түскен кіріс танылады, бұл әдетте, акционерлер дивидендтерді бекіткенде болады.

Шығыстар

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтіне, ақша қаражаты немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан ескеріледі және шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жататын кезеңде көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтеледі немесе салық органдарына төленеді деп болжанатын сома бойынша бағаланады. Сомаларды есептеу үшін пайдаланылатын салық салынатын мөлшерлеме мен салық заңнамасы - Қазақстан Республикасында есепті күнге қолданысқа енген немесе Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кіріс алатын елдерде есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемесі және салық заңнамасы.

Тікелей капитал құрамында мойындалған баптарға қатысты ағымдағы салық жиынтық зиян туралы жекелеген есепте емес, капиталда мойындалады. Ұйым басшылығы соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Мерзімі ұзартылған салық**

Мерзімі ұзартылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттеме бизнесті біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында гудвилді немесе активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- Есептен шығарылатын уақытша айырмаларға қатысты мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер компанияларды біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындағанда және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, мерзімі ұзартылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер күшіне енген немесе нақ есепті күнге заңдастырылған салық салу мөлшерлемелеріне (салық салу туралы заңға) сүйене отырып міндеттемені реттеу немесе активті өткізу кезеңінің ішінде қолданылады деп күтілетін мөлшерлеме бойынша бағаланады.

Пайда немесе зиян құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайда немесе зиян құрамында танылмайды. Мерзімі ұзартылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не болмаса жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте немесе тікелей капиталда танылады.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер бір біріне қарсы есепке алынады, егер олардың ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңды тұрғыдан бекітілген құқығы болса және мерзімі ұзартылған табыс салықтары бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса.

Қосылған күн салығы (бұдан әрі - «ҚҚС»)

Салық заңнамасында нетто негіздегі сатулар және сатып алулар бойынша қосылған күн салығын (ҚҚС) өтеу көзделеді. Осылайша, өтелуге жататын ҚҚС, сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді.

Төлеуге ҚҚС

Сатып алушылардан дебиторлық берешек алынғаннан кейін ҚҚС салық органдарына төленуі тиіс. Есеп айырысуы есепті күнге жүзеге асырылған сатып алулар бойынша ҚҚС төленуге жататын сомадан есептен шығарылады.

Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв құрылғанда, құнсызданудан болған залал, ҚҚС сомасын қоса алғанда, берешектің барлық сомасына ескеріледі. ҚҚС бойынша тиісті міндеттеме салық салу мақсатында дебиторлық берешектен есептен шығарылғанға дейін есептілікте көрсетіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қосылған құн салығы (бұдан әрі - «ҚҚС») (жалғасы)***Өтелуге жататын ҚҚС*

Өтелуге жататын ҚҚС ҚҚС-пен сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша бухгалтерлік есепте көрсетіледі және егер ондайлар кірісті алу мақсатында пайдаланылса.

Әрбір есепті күнге өтелуге жататын ҚҚС шоты бойынша сома төленуге жататын ҚҚС шоты бойынша сомамен есепке алынуы тиіс.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты активтер жекелеген қаржылық есептілікте мойындалмайды. Кірісті өткізілуі күмән келтірмегенде, тиісті актив шартты актив болып табылмайды және оның мойындалуы негізделген болып табылады.

Шартты міндеттемелер жекелеген қаржылық есептілікте мойындалмайды. Егер экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың ағып кету ықтималдығы аз болып табылмаса, шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте ашып көрсетіледі.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті күнге Компанияның қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты ұсынатын жыл аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзетуші оқиғалар) жекелеген қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар мәнді болса, жекелеген қаржылық есептілікке арналған ескертпелерде ашылады.

4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

<i>Мың теңгемен</i>	Құрал-жабдық	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн				
2020 жылғы 31 желтоқсан	1.266.759	717.065	5.813.884	7.797.708
Түсімдер	76.500	57.805	491.869	626.174
2021 жылғы 31 желтоқсан	1.343.259	774.870	6.305.753	8.423.882
Түсімдер	—	28.152	—	28.152
Шығулар	—	(1.410)	(1.291.138)	(1.292.548)
2022 жылғы 31 желтоқсан	1.343.259	801.612	5.014.615	7.159.486
Жинақталған тозу және құнсыздану				
2020 жылғы 31 желтоқсан	(395.886)	(645.125)	(546.692)	(1.587.703)
Бір жылға есептеу	(215.348)	(21.697)	—	(237.045)
2021 жылғы 31 желтоқсан	(611.234)	(666.822)	(546.692)	(1.824.748)
Бір жылға есептеу	(229.872)	(41.216)	—	(271.088)
Шығулар	—	1.410	—	1.410
2022 жылғы 31 желтоқсан	(841.106)	(706.628)	(546.692)	(2.094.426)
Қалдық құны				
2021 жылғы 31 желтоқсан	732.025	108.048	5.759.061	6.599.134
2022 жылғы 31 желтоқсан	502.153	94.984	4.467.923	5.065.060

2022 жылғы 31 желтоқсанға пайдаланудағы өзін-өзі толық амортизациялаған негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған амортизациясы 230.670 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанға: 230.670 мың теңге).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)****Шығулар**

2022 жылы аяқталмаған құрылыстан шығу деректерді жинау мен газды есепке алудың автоматтандырылған жүйесін диспетчерлеу жөніндегі кешенді жұмыстарға арналған шығындарды ішінара қайтарумен байланысты.

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес ұйымдарға инвестициялар жатады:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ	419.253.602	417.522.862
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ	210.352.147	202.052.107
«QazaqGaz Барлау және Өндіру» ЖШС	24.028.786	24.028.786
«ҚазМұнайГаз Сервис-NS» АҚ	19.962.670	19.044.365
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС	13.397.351	13.397.351
«Qazaq Gas Qurylys» ЖШС	6.456.145	6.456.145
«КТГ Финанс Б.В.»	5.981.871	5.981.871
«КазТрансГаз Бишкек» ЖШҚ	43.304	43.304
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздану резервін шегере отырып	(33.584.623)	(32.666.318)
	665.891.253	655.860.473

Түсімдер

2022 жылы Компания «ИОА» берген пайыздық қарыздар бойынша 1.730.740 мың теңге мөлшеріндегі әділ құны мен номиналдық құн арасындағы айырманы таныды (2021 жыл: «ИОА» берген пайыздық қарыздар бойынша 21.352.216 мың теңге және «ҚТҚ Аймақ» берген пайызсыз қарыздар бойынша 442.491 мың теңге) (8-ескертпе).

2022 жылы Компания тиісінше 918,305 мың теңге және 8.300.040 мың теңге сомасына «ҚМГ Сервис-NS» және «ҚТГ Аймақ» ақшалай салымдары түріндегі инвестицияларды жүзеге асырды (2021 жыл: 2.389.530 теңге және 2.294.082 мың теңге тиісінше «ҚТГ Қаржы» және «ҚМГ Сервис-NS»).

Құнсыздану

2022 жылы Компания 918.305 мың теңге жалпы сомаға «ҚМГ Сервис-NS» инвестициялардың құнсыздануынан болған зиянды мойындады (2021 жылы: «КТГ Финанс» мен «ҚМГ Сервис-NS»-ке 4.683.612 мың теңге сомаға инвестициялар).

6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларға мыналар жатады:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	89.577.549	89.577.549
«Азиялық газқұбыры» ЖШС	600.000	600.000
«Отан Газ» ЖШС	210.139	210.139
	90.387.688	90.387.688

7. БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар (31-ескертпе)	15.015.169	5.887
	15.015.169	5.887
Айналымдағы активтер мен қызметтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар (31-ескертпе)	2.455.797	1.220
Үшінші тараптарға берілген аванстар	329.520	16.670.651
	2.785.317	16.671.871

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БЕРІЛГЕН АВАНСТАР (жалғасы)**

2022 жылғы 31 желтоқсанға байланысты тараптарға айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар негізінен «Самұрық-Энерго» АҚ-ға «Тегіс Мұнай» ЖШС-дегі 100% қатысу үлесі үшін 13.178.650 мың теңге мөлшерінде берілген аванстармен білдірілген (2-ескертпе).

8. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсанға байланысты тараптарға қарыздарға келесі позициялар кірді:

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	69.685.566	240.046.477
Байланысты тараптарға берілген пайызсыз қарыздар	5.715.096	11.088.949
Плюсы: алынуға жататын пайыздар	1.655.032	3.238.804
Минусы: дисконт	(20.409.468)	(23.940.375)
Минусы: құнсыздану	—	(938.246)
	56.646.226	229.495.609
Қысқа мерзімді бөлік (31-ескертпе)	(10.895.130)	(5.140.621)
Ұзақ мерзімді бөлік (31-ескертпе)	45.751.096	224.354.988

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
1 қаңтарға	(938.246)	(938.246)
Қалпына келтіру	938.246	—
31 желтоқсанға	—	(938.246)

Пайыздық қарыздар**«ИОА»**

2021 жылы Компания «ИОА»-ға 2032 жылғы 13 шілдеде өтеу мерзімімен «Қашаған» газды кешенді дайындау қондырғысынан компрессорлық станциясы бар «Мақат - Солтүстік Кавказ» магистральдық газ құбырына дейін магистральдық газ құбырын салу» инвестициялық жобаны қаржыландыру үшін жылына 5% мөлшерлеме бойынша 64.909.463 мың теңге мөлшерінде қарыз берді.

Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 13,2% нарықтағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды. Әділ құны мен номиналды құны арасында 21.352.216 мың теңге мөлшеріндегі айырма ИОА-ға инвестиция ретінде танылды (5-ескертпе).

2022 жылы Компания «ИОА»-мен жасалған осы қарыз шарты бойынша 4.776.103 мың теңге жалпы сомаға үш транш берді. Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 14,1-15,7% нарықтық пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды. Әділ құны мен номиналды құны арасында 1.730.740 мың теңге мөлшеріндегі айырма «ИОА»-ға инвестиция ретінде танылды (5-ескертпе).

«БШГ»

2017 жылғы қыркүйекте Компания Қытайдың Даму Банкімен, Қытай Лимитед Банкімен және Қытай (Гонконг) Лимитед Банкімен жасалған несиелік келісімі бойынша БШГ алған банк қарызын мерзімінен бұрын ішінара өтеу үшін жылына 5,5% пайыздық мөлшерлеменен 133.716.000 мың теңге (баламасы 400.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде сомасында БШГ-ға қарыз берді. Қарыз АҚШ долларында индексацияланды. Қарызды өтеу күні - 2029 жылғы 31 тамыз.

2022 жылғы қазан айында «БШГ» 190.740.993 мың теңге (баламасы 405.720 мың АҚШ доллары) және тиісінше 10.994.637 мың теңге (әрбір өтеу күнгі баламасы 23.864 мың АҚШ доллары) мөлшерінде несиелік келісімі бойынша негізгі борыш пен есептелген пайыздарды мерзімінен бұрын өтеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Пайызсыз қарыздар***«ҚТГ Аймақ»*

2021 жылы Компания «ҚТГ Аймақ»-қа 2023 жылғы 30 сәуірде өтеу мерзімімен «Тараз қ. газды бөлу желісін жаңғырту» инвестициялық жобаны іске асыру үшін 2.187.132 мың теңге сомаға пайызсыз қарыз берді. Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 12,8%-17% нарықтағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды. Әділ құны мен номиналды құны арасында 442.491 мың теңге мөлшеріндегі айырма «ҚТГ-Аймақ»-қа инвестиция ретінде танылды. Осы шарт шеңберінде 2022 жылы «ҚТГ Аймақ» 1.526.932 мың теңге мөлшерінде қарызды ішінара өтеді.

2021 жылы Компания «ҚТГ Аймақ»-қа 2023 жылғы 30 сәуірде өтеу мерзімімен «Газды цифрлық есепке алу» жобаны қаржыландыру үшін 812.383 мың теңге мөлшерінде қысқа мерзімді пайызсыз қарыз берді. Осы шарт шеңберінде 2022 жылы «ҚТГ Аймақ» 1.100.000 мың теңге мөлшерінде қарызды мерзімінен бұрын өтеді.

«КМГ Сервис-NS»

2022 жылы Компания «КМГ Сервис-NS» пайдасына 319.260 мың теңге (2021 жылы: 591.500 мың теңге) сомаға қысқа мерзімді пайызсыз қарыздар берді.

«ҚТГ Финанс»

2020 жылы Компания «ҚТГ Қаржы»-ға 2025 жылғы 31 желтоқсанда өтеу мерзімімен 7.000.000 мың теңге сомаға пайызсыз қарыз берді. Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 13,3% нарықтағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды.

2022 жылы «ҚТГ Қаржы» 7.000.000 мың теңге мөлшерінде қарызды мерзімінен бұрын өтеді.

«GPC Investment»

2022 жылы Компания «GPC Investment» ЖШС-мен «Атырау облысындағы Қашаған кен орнында қуаты 1,15 млрд текше метр газ өңдеу зауытын салу» жобасын қаржыландыру үшін 40.000.000 мың теңгеге дейінгі сомаға қаржылық көмек шартын жасасты. Осы шарт шеңберінде 2022 жыл ішінде Компания 2023 жылғы 12 қыркүйекке дейін қайтару мерзімімен 3.933.819 мың теңге жалпы сомаға 2 транш берді.

Қарыз бастапқы мойындау кезінде қарыз бойынша келешек ақша ағындарын 16,1% және 18,2% нарықтағы пайыздық мөлшерлемелер бойынша дисконттау арқылы айқындалған әділ құны бойынша мойындалды. 499.299 мың теңге мөлшеріндегі қарыздың берілген сомасы мен әділ құны арасындағы айырма қаржылық шығыстар ретінде танылды (29-ескерте).

9. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

31 желтоқсанға табыс салығынан басқа, өтелуге жататын ҚҚС және салықтар бойынша алдын ала төлем былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	119.015.373	94.865.355
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	34.111	33.791
	119.049.484	94.899.146
Минусы: орны толмайтын ҚҚС бойынша резерв	(13.966.571)	(13.966.571)
	105.082.913	80.932.575
Ұзақ мерзімді бөлік	78.048.802	51.368.539
Қысқа мерзімді бөлік	27.034.111	29.564.036

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ (жалғасы)**

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жататын ҚҚС сомасы, газды ішкі нарықта шығынды сағумен байланысты өтелуге жататын ҚҚС-ты қоса алғанда, 119.015.373 мың теңге болды. Компания болашақта кіріс ҚҚС есебін қамтамасыз ету үшін жеткілікті мөлшерде ішкі нарықта газ сағуға арналған реттелетін тарифтердің өсуін күтуде. Қазақстан Республикасының Салық кодексі кіріс ҚҚС-ты өтеу мерзіміне қатысты шектеулер белгілемейтіндіктен, Компания ішкі нарықта газды толық көлемде өткізу кезінде кіріс ҚҚС-ты өтеуді күтеді.

10. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Мың теңгемен	Валюта	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлем е	2022 жыл	2021 жыл
Амортизацияланған құны бойынша қаржы активтері						
ҚРҰБ ноттары	Теңге	–	–	14,48-16,72%	30.000.000	–
ҚТГ Аймақ облигациялары	Теңге	2016	2025	7,5%	10.654.281	10.654.281
					40.654.281	10.654.281
Плюсы: алынуға жататын пайыздар					28.538	28.538
Минусы: дисконт					(1.405.423)	(1.771.951)
					39.277.396	8.910.868
Ағымдағы бөлікті шегергенде					(30.028.538)	(28.538)
Ұзақ мерзімді бөлік					9.248.858	8.882.330

Компания аукционда өтеу мерзімі 28 күн, жалпы сомасы 97.892.313 мың теңге және кірістілік мөлшерлемесі 14,48% -16,72% болатын ҚРҰБ қысқа мерзімді Ноттарын сатып алды. 2022 жылғы 31 желтоқсанға ашылу көлемінің қалдығы 30.000.000 мың теңге болды.

«ҚТГ Аймақ»

2016 жылы Компания купонды 2025 жылғы 18 желтоқсанға дейін әр жылдың 18 маусымы мен 18 желтоқсанында төлей отырып жылдық 7,5% мөлшерлемесімен әрқайсысының номиналды құны 1.000 теңге болатын «ҚҚБ»-да орналастырылған «ҚТГ-Аймақ» 10.654.281 купондық облигациясын сатып алды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың баланстық құны 9.277.396 мың теңге (2021 жылы: 8.910.868 мың теңге) болды (31-ескертпе).

11. БАСҚА ДА ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
QazaqGaz БӨ-нің газ қарызының шарты бойынша берешек (31-ескертпе)	8.348.160	–
Басқасы	14.305	20.336
	8.362.465	20.336

2022 жылғы 2 ақпанда Компания «QazaqGaz БӨ»-мен тауарлық газ қарызы шартын жасады, соған сәйкес Компания «QazaqGaz БӨ»-ге көлемі 500.000 мың текше метрден аспайтын тауарлық газды береді, оны «QazaqGaz БӨ» Компанияға дәл сондай көлемде және Шарттың сол талаптарында қайтаруға міндеттенеді. Тауарлық газ қарызы пайызсыз, қайтарымды болып табылады. 2022 жылдың ішінде Компания 352.227 мың шаршы метр тауарлық газды берді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания осы газ қарызын 8.348.160 мың теңге сомасында бағалады, ол 2023 және 2024 жылдарға арналған газдың болжамды өндірістік өзіндік құнын көрсетеді. Қарыз шарты бойынша бағаланған газ құны мен 2.019.917 мың теңге сомасындағы газдың өзіндік құны арасындағы айырма басқа да операциялық кірістер құрамында танылды (27-ескертпе).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. БАНКТІК ДЕПОЗИТТЕР**

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Өтеу мерзімі бес жылдан асатын теңгемен банк салымдары	495.472	753.891
Ұзақ мерзімді бөлік	495.472	753.891
Өтеу мерзімі үш айдан артық, бірақ бір жылдан кем болатын АҚШ долларындағы банк салымдары	1.676.783	12.951.419
Өтеу мерзімі үш айдан артық, бірақ бір жылдан кем болатын теңгемен банк салымдары	3.696	7.923
Қысқа мерзімді бөлік	1.680.479	12.959.342

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша депозиттер 3 айдан 1 жылға дейінгі өтеу мерзімімен АҚШ долларында жылына 0-2% пайыздық мөлшерлеме бойынша (2021 жыл: 0,15%-1%) банктерде орналастырылған.

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары мыналарды қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
АҚШ долларындағы салымдар	191.776.854	122.189.302
Теңгемен салымдар	24.914.731	5.078.075
Шетел валютасындағы банк шоттары	193.045.858	98.353.056
Теңгемен банк шоттары	208.174	8.357.581
Талап өтуге дейінгі брокерлік шоттардағы қалдықтар	34.793.929	–
Теңгемен кемінде үш ай өтеудің бастапқы мерзімі бар сатып алу және кері сату («кері репо») шарттары	22.508.059	–
Жолдағы ақша қаражаты	–	19.289
Кассадағы қолма-қол ақша	1.372	4.565
	467.248.977	234.001.868

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты пайызсыз болып табылады.

Компания бос өтімділіктің бір бөлігін тұрақты түрде 5-7 күн орналастыру мерзімімен мемлекеттік және басқа бағалы қағаздардың кепіліне АвтоРЕПО сияқты ақша нарығының құралдарына орналастырады.

14. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша табиғи газ қорлары 31.819.017 мың теңге (2021 жылы: 32.875.188 мың теңге) болды.

15. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешек мынаны қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (31-ескертпе)	80.957.968	61.973.614
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	68.457.009	129.452.587
Байланысты тараптардың басқа да дебиторлық берешегі (31-ескертпе)	541.248	2.023.544
Үшінші тараптардың өзге дебиторлық берешегі	3.875.098	51.677
	153.831.323	193.501.422
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(2.638.874)	–
	151.192.449	193.501.422

31 желтоқсанға сауда дебиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланған:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Теңге	92.801.711	73.960.499
АҚШ доллары	58.390.738	119.540.923
	151.192.449	193.501.422

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)**

Күтілетін несиелік зиян (КНЗ) резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
1 қаңтарға	–	–
Шетел валюталарын қайта есептеу	30.228	–
Есептеу	(2.669.102)	–
31 желтоқсанға	(2.638.874)	–

Төменде резервтер матрицасын пайдалана отырып Компанияның сауда және басқа да дебиторлық берешегінің несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Жиыны	Қысқа мерзімді	Мерзімі өткен күндер саны				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2022 жылғы 31 желтоқсан							
КНЗ деңгейі	1,72%	0,00%	–	–	–	–	80,20%
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	153.831.323	150.540.869	–	–	–	–	3.290.454
КНЗ	2.638.874	–	–	–	–	–	2.638.874
2021 жылғы 31 желтоқсан							
КНЗ деңгейі	0,00%	0,00%	–	0,00%	–	–	0,00%
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	193.501.422	163.969.055	–	29.483.899	–	–	48.468
КНЗ	–	–	–	–	–	–	–

Сауда және басқа да дебиторлық берешек пайызсыз болып табылады.

16. КАПИТАЛ**Жарғылық капитал**

Мың теңгемен	Айналыстағы жай акциялар (акциялар саны)					Жарғылық капитал жиыны, мың теңгемен
	100 теңге мөлшеріндегі номиналды құны	138 теңге мөлшеріндегі номиналды құны	2.500 теңге мөлшеріндегі номиналды құны	Номиналды құны 10.000 теңге	Номиналды құны 17.632 теңге	
2022 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	30.455.065	1.006.717	430.959.489
2021 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	29.137.200	1.006.717	417.780.839

Жай акциялар олардың иесіне акционерлердің Жалпы жиналысының құзыреті шегінде барлық мәселелер бойынша дауыс беру құқығын береді. Жай акциялар бойынша дивидендтер акционердің қарауына қарай төленеді. 2022 және 2021 жылдары Компания дивидендтерді төлеген жоқ.

2022 жылы Компания 13.178.650 мың теңге сомаға номиналды құны 10.000 теңге болатын 1.317.865 жай акцияны шығарды. Акцияларды Компанияның «Тегіс Мұнай» ЖШС-нің 100% акциясын сатып алуын қаржыландыру мақсатында «Самұрық-Қазына» сатып алды (7-ескертпе).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. КАПИТАЛ (жалғасы)****Акциялардың баланстық құны**

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Активтердің жиыны	1.674.624.599	1.580.179.633
Минусы: материалдық емес активтер	(577.328)	(1.031.828)
Минусы: міндеттемелер жиыны	(602.392.446)	(625.892.119)
Жай акцияның құнын ҚҚБ талаптарына сәйкес есептеуге арналған таза активтер	1.071.654.825	953.255.686
Жай акциялар саны	374.606.108	373.288.243
ҚҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның мың теңгемен құны, мың теңгемен	2,861	2,554

«Қазақстан қор биржасы» АҚ («ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілігі ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күні бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректерді қамтуы тиіс.

Акцияға пайда

Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі кезеңдегі таза кірісті кезең ішінде айналыста болатын акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі.

Келесі кестеде аяқталған есепті кезеңдер үшін акцияға базалық пайданы есептеу үшін пайдаланылған кірістер пен акциялар туралы деректер келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін акционерге тиесілі таза кіріс	104.765.989	175.420.533
Акцияға базалық және көбейту пайдасына жай акциялардың орташа өлшенген саны	374.606.108	373.288.243
Бас компанияға келетін кезеңдегі акцияға арналған базалық және бөлінген пайда, мың теңгемен	0,28	0,47

17. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

31 желтоқсанға шығарылған борыштық бағалы қағаздарға мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлем е	2022 жыл		2021 жыл	
				АҚШ доллары	Мың теңгемен	АҚШ доллары	Мың теңгемен
Номиналды құны	2017	2027	4,375%	706.320.000	326.778.948	706.320.000	304.988.976
				706.320.000	326.778.948	706.320.000	304.988.976
Плюсы: төленуге жататын пайыздар					3.679.148		3.433.819
Минусы: дисконт					(349.879)		(395.495)
Минусы: мемліелер бойынша амортизацияланбаған шығындар					(181.077)		(219.280)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома					(3.679.148)		(3.433.819)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар					326.247.992		304.374.201

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР**

31 желтоқсанға пайыздық қарыздар мынаны қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2022 жыл	2021 жыл
ВТБ Қазақстан Банкі және ВТБ Банкі (ПАО)	2023	КС ЦБР + 2,15%	91.595.350	87.272.640
			91.595.350	87.272.640
Плюсы: төленуге жататын пайыздар			896.003	872.747
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар			(117.629)	(269.476)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома			(92.373.724)	(872.747)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар			-	87.003.164

ВТБ Қазақстан Банкі және ВТБ Банкі (ПАО)

2020 жылғы 16 қарашадағы несиелік шарттарына сәйкес, 2020 жылы Компания ВТБ Қазақстан Банкі мен ВТБ Банкінен (ПАО) Ресейдің Орталық банкінің негізгі мөлшерлемесі бойынша + жылдық 2,15% «Société Générale» корпоративтік және инвестициялық-банктік қызмет көрсету бөлімшесінен қарызды қайта қаржыландыру үшін 84.621.155 мың теңге жалпы сомаға (баламасы 15.151.500 мың рубль) қарыз алды. Бұл қарыз 2023 жылғы 16 қарашада өтелуі тиіс.

2022 жыл ішінде Компания «Банк ВТБ Қазақстан» АҚ-мен несиелік келісімі бойынша 5.130.790 мың теңге (баламасы 906.500 мың рубль) мөлшерінде негізгі борышты толығымен өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «QG»-ның «Банк ВТБ» ЖАҚ алдында жоғарыда аталған несиелік шарты бойынша 91.595.350 мың теңге мөлшерінде (2021 жылғы 31 желтоқсан: «Банк ВТБ Қазақстан» АҚ мен «Банк ВТБ» ЖАҚ алдында 87.272.640 мың теңге) негізгі борыштың жалпы сомасы бар.

19. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар	17.226.204	24.109.052
Плюсы: төленуге жататын пайыздар	182	255
Минус амортизацияланбаған дисконт	(1.379.274)	(2.569.552)
	15.847.112	21.539.755
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома	(7.737.372)	(6.846.109)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар	8.109.740	14.693.646

2021 жылғы 23 қарашада Компания «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-нан ортақ корпоративтік мақсаттар үшін жылына 0,01% мөлшерлемесі бойынша 24.104.026 мың теңге мөлшерінде (баламасы: 55.850.655 АҚШ доллары) ұзақ мерзімді қарыз алды. Қарыз АҚШ долларына индексацияланады. Тану күніне 2.703.208 мың теңге мөлшерінде қарыздың номиналды құны мен әділ құны арасындағы айырма қаржыландырудан болған кіріс ретінде танылды (29-ескертпе). Қарызды өтеу күні - 2024 жылғы 23 қараша.

2022 жылдың ішінде Компания 8.614.964 мың теңге мөлшерінде (баламасы 18.616.885 АҚШ доллары) қарыз бойынша негізгі борышты өтеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ алдында 17.226.204 мың теңге (баламасы 37.233.770 АҚШ доллары) (2021 жыл: 24.109.052 мың теңге, баламасы 55.850.655 АҚШ доллары) сомасында қарыз бойынша негізгі борыштың жалпы сомасы болды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптан алынған қарыз еш нәрсемен қамтамасыз етілмеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІК ШАРТТАРЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР**

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердегі қозғалыс былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
1 қаңтарға	7.798.901	11.161.896
Жыл ішінде еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға берілген кепілдіктер	–	1.344.750
Берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелердің амортизациясы (29-ескертпе)	(7.207.293)	(4.867.969)
Шетел валюталарын қайта есептеу	434.548	160.224
31 желтоқсанға	1.026.156	7.798.901
Қысқа мерзімді бөлік	677.702	3.918.354
Ұзақ мерзімді бөлік	348.454	3.880.547

Кепілдік міндеттемелері еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың операциялық және инвестициялық қызметін қаржыландырумен байланысты қаржы мекемелеріне берілген кепілдіктер бойынша Компанияның міндеттемелерін білдіреді. Барлық кепілдік келісімдері QG-ға тегін беріледі.

21. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсанда сауда кредиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Байланысты тараптардың алдындағы берешек (31-ескертпе)	78.444.500	156.885.771
Үшінші тараптардың алдындағы берешек	32.527.091	20.986.256
	110.971.591	177.872.027

Сауда кредиторлық берешек сатып алынған газ үшін және активтер мен қызметтер үшін берешекті білдіреді. Сауда және басқа да кредиторлық берешек пайызсыз болып табылады, сол бойынша есеп айырысулар әдетте 30 күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырылады.

31 желтоқсанға сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда деноминацияланған:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Теңге	96.407.555	161.710.537
АҚШ доллары	10.003.904	12.859.524
Ресей рублі	4.560.132	3.301.773
Басқасы	–	193
	110.971.591	177.872.027

22. БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
«АзияГаз Чунджа»-дан қаражатты өтеу (32-ескертпе)	14.565.318	–
Облигациялар бойынша берешек	1.279.471	1.818.793
Пут-опцион бойынша берешек	679.744	679.744
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	97.106	113.603
Басқасы	518.370	238.494
	17.140.009	2.850.634

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**23. КЛИЕНТТЕРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ**

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Түсімді мойындау мерзімі</i>	2022 жыл	2021 жыл
Газды экспортқа шығарудан түскен түсім	Ұзақ уақыт ішінде	482.748.295	454.101.551
Газды ішкі нарықта өткізуден түскен түсім	Ұзақ уақыт ішінде	275.300.097	246.979.079
Тасымалдау қызметтерін ұйымдастырудан түскен түсім	Ұзақ уақыт ішінде	7.767.541	–
Басқару қаламақысы	Ұзақ уақыт ішінде	–	19.143.871
		765.815.933	720.224.501

Географиялық нарықтар

Қытай	482.748.295	432.774.610
Қазақстан	275.479.836	266.122.950
ТМД	7.587.802	21.326.941
	765.815.933	720.224.501

Компания 2022 жылдың қыркүйегі мен желтоқсаны аралығында Petrochina алдында газ жеткізу бойынша өз міндеттемелерін толық көлемде орындамады. Шарт талаптарына сәйкес Компания Petrochina алдындағы өтемақы сомасын 40.216 мың АҚШ доллары (баламасы 18.692 миллион теңгеге) мөлшерінде бағалады.

2022 жылы Компания «Газпром Экспорт» ЖШҚ-мен Қырғыз Республикасының мұқтаждықтары үшін Қазақстан Республикасының аумағы арқылы табиғи газды тасымалдауды ұйымдастыру бойынша қызмет көрсету шартын жасады. 2022 жылдың ішінде «Газпром Экспорт» ЖШҚ бұл шартқа сәйкес «ИОА» мен «БШГ» басқаратын «Бухара – Урал», «ББШ» және «БГР – ТБА» газ құбырлары бойынша Қазақстан Республикасының аумағы арқылы табиғи газдың 371.765 мың текше метрін 7.587.802 мың теңге үшін тасымалдады.

24. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

2022 жылы Компания 347.862.110 мың теңге жалпы сомаға (2021 жылы: 245.069.776 мың теңге) 22.121.715 мың текше метр табиғи газды (2021 жылы: 24.860.486 мың текше метр) сатты. 2022 жылы Компания 8.345.914 мың теңге жалпы сомаға табиғи газды тасымалдауды ұйымдастыру шығыстарын көтерді.

Газды сатып алу-сату шарты бойынша келісімшарттың бағасын есептеу тәсілінің дұрыстығы туралы дау бойынша арбитраждың шешіміне сәйкес тараптар келісімшарт бағасын QG пайдасына қайта есептеу уағдаластығына қол жеткізді. 2021 жылы, сатылған газ құны 102.327.773 мың теңге сомаға (баламасы 239.648 мың АҚШ доллары), айыппұлдар мен өсімпұлдар 13.556.064 мың теңге мөлшерінде (баламасы 31.762 мың АҚШ доллары) түзетілді және 732.612 мың теңге сомаға (баламасы 1.716 мың АҚШ доллары) арбитраждық дауларға шығыстардың өтелуі басқа да операциялық кірістер ретінде танылды. Тараптардан арбитраждың шешімі бойынша алынған жалпы сома, ҚҚС сомасын қоса, 134.750.060 мың теңге болды (баламасы 315.432 мың АҚШ доллары).

25. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Жалақы және тиісті аударымдар	5.243.203	2.737.661
Табыс салығынан басқа салықтар	2.049.578	2.014.461
Кеңес беру қызметтері	893.457	1.114.315
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	587.252	2.059.174
Тозу және амортизация	581.116	923.147
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы	268.860	544.852
Кадрларды даярлау және біліктілікті арттыру	184.808	19.729
Қысқа мерзімді жалдаумен және құны төмен активтерді жалдаумен байланысты шығыстар	142.306	193.834
Мерекелік, мәдени-жаппай және спорттық іс-шараларды өткізу шығыстары	114.482	114.482
Іссапар шығыстары	90.626	51.100
Офисті ұстап тұру шығыстары	82.332	3.398
Байланыс қызметтері	18.078	20.715
Банктердің комиссиялары	13.742	23.559
Басқасы	494.290	574.280
	10.764.130	10.394.707

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ**

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Көлік қызметтері	379.835.258	409.654.927
Газды сақтау	7.535.190	3.918.263
Басқасы	620	600
	387.371.068	413.573.790

27. БАСҚА ДА ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІС

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Газ қарызының шарты бойынша кіріс (11-ескертпе)	2.019.917	–
Айыппұлдар мен өсімпұлдар	464.294	13.556.064
Арбитраждық даулар бойынша өтемақы (24-ескертпе)	–	732.612
Басқасы	166.049	10.638
	2.650.260	14.299.314

28. ДИВИДЕНДТЕР БОЙЫНША КІРІС

2022 жылы Компания 90.097.703 мың теңге (2021 жыл: 160.146.478 мың теңге) мөлшерінде дивидендік кірісті таныды, әрі олардың бөлінуі туралы ИОА 3.114 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 91.685.171 мың теңге), QazaqGaz БӨ 6.794.315 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: нөл), ҚТГ Өнімдері 586.510 мың теңге (2021 жыл: нөл), АГП 70.949.058 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 40.215.563 мың теңге) және БШГ 11.764.706 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 18.000.000 мың теңге) жария етті.

2022 жылдың ішінде «ҚТГ Аймақ» дивидендтерді бөлген жоқ (2021 жыл: 10.245.744 мың теңге).

29. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Қаржылық кіріс		
Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша пайыздық кіріс	11.953.899	10.433.866
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелердің амортизациясы (20-ескертпе)	9.204.740	5.794.749
Банк депозиттері бойынша пайыздық кіріс	8.217.745	2.997.268
Байланысты тараптарға қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	5.760.946	1.106.329
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	3.609.369	323.172
Қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс	799.071	799.071
Байланысты тараптан қарыз бойынша дисконт (19-ескертпе)	–	2.703.208
Басқасы	255.258	328.569
	39.801.028	24.486.232
Қаржылық шығыстар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(14.209.875)	(15.013.229)
Банк қарыздары бойынша сыйақы	(12.610.373)	(6.912.579)
Қаржылық кепілдіктің міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (20-ескертпе)	(1.997.447)	(926.780)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	(1.272.845)	(134.337)
Байланысты тарапқа қарыздар бойынша дисконт (8-ескертпе)	(499.299)	–
Қарызды ұйымдастырумен байланысты мәміле бойынша шығындар амортизациясы	(151.847)	(158.146)
Қарыздар бойынша комиссиялар	(143.550)	(131.547)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	(73.425)	(68.092)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар	(26.085)	(49.402)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша пайыздар	(2.512)	(255)
Басқасы	(179.739)	(242.618)
	(31.166.997)	(23.636.985)

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР**

Компанияға заңнамада көзделген 20% мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығы салынады.

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	–	22.572.926
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша шығыстар	14.008.498	19.064.109
Өткен жылдың табыс салығын түзету	(1.034.363)	–
Табыс салығы бойынша шығыстар	12.974.135	41.637.035

Төменде 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін ағымдағы табыс салығының шығыстарымен бірге табыс салығының ресми мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі пайдаға қолданылатын корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	117.740.124	217.057.568
Нормативтік салық мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша теориялық үнемділік	23.548.025	43.411.514
Тұрақты айырмалардан салық әсері		
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	8.314.496	18.015.076
Банк қарыздары бойынша сыйақы	2.522.075	1.382.516
Есептен шығарылмайтын бағамдық айырмалар, нетто	2.039.035	447.710
Табыс салығынан басқа салықтар	409.539	402.792
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зиян	183.661	936.722
Байланысты тараптан қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	14.685	40.486
Есептен шығарылмайтын өтелетін шығыстар	–	498.357
Алдыңғы жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	(1.034.363)	–
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	(1.207.414)	(285.892)
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер амортизациясы	(1.441.459)	(973.594)
Сатып алынған газға қосымша шығыстармен байланысты есептен шығарылмайтын шығыстар	(4.377.935)	5.900.000
Дивидендтер бойынша кіріс	(15.666.599)	(28.429.296)
Салық салынбайтын басқа да айырмалар	(329.611)	290.644
Табыс салығы бойынша шығыстар	12.974.135	41.637.035

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанына мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтердің/(міндеттемелердің) компоненттері төмендегідей көрсетілген:

Мың теңгемен	2022 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2021 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2020 жыл
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер					
Болашақ салық салынатын кіріске қарсы есепке алуға жататын залалдар	2.098.526	2.098.526	–	(482.865)	482.865
Есептеу әдісімен танылған шығыстар	2.230.283	2.230.283	–	–	–
Тауар-материалдық қорлар	213.321	213.321	–	–	–
Байланысты тарапқа берілген қарыздар бойынша дисконт	81.788	81.788	–	–	–
Күтілетін несиелік зиян резерві	526.611	338.962	187.649	(1.164)	188.813
Басқа резервтер	542.783	273.098	269.685	(126.738)	396.423
Басқасы	214.171	95.874	118.297	62.563	55.734
	5.907.483	5.331.852	575.631	(548.204)	1.123.835
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша міндеттемелер					
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	(26.329.572)	(8.314.496)	(18.015.076)	(18.015.076)	–
Есептеу әдісі бойынша танылған түсім	(11.317.429)	(11.317.429)	–	–	–
Байланысты тараптан қарыз бойынша дисконт	(275.855)	264.787	(540.642)	(540.642)	–
Қаржылық міндеттемелерді дисконттау	(13.410)	26.788	(40.198)	39.813	(80.011)
	(37.936.266)	(19.340.350)	(18.595.916)	(18.515.905)	(80.011)
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша міндеттемелер, нетто	(32.028.783)	(14.008.498)	(18.020.285)	(19.064.109)	1.043.824

Қазақстан Республикасының Салық Кодексіне сәйкес мерзімі ұзартылған салық бойынша барлық активтердің қолданылу мерзімі, 10 (он) жылдан кейін өтетін келешек кезеңдерге ауыстырылған салық залалдарын қоспағанда, 5 (бес) жылдан кейін өтеді.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлемі 26.712.072 мың теңге (2021 жыл: нөл) болды.

31. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР**Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары**

Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптарға қолданылған тарифтің талаптарында көрсетілетін газды тасымалдау қызметтерін қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде жүзеге асырылмаған тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Жыл соңына өтелмеген қалдықтардың қамтамасыз етуі жоқ, олар пайызсыз болып табылады және есеп айырысулар ақшалай түрде жасалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен елеулі мәмілелер, сондай-ақ 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша мәмілелер бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл*
Сауда және басқа да дебиторлық берешек		
Еншілес ұйымдар	80.957.685	61.951.036
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	540.855	9
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	283	22.578
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	393	2.023.535
	81.499.216	63.997.158
Байланысты тараптарға берілген қарыздар		
Еншілес ұйымдар	53.121.349	52.835.193
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	176.660.416
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	3.524.877	–
	56.646.226	229.495.609
Берілген аванстар (7-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	2	27
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	81.970	–
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	4.209.509	5.807
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	13.179.485	1.273
	17.470.966	7.107
Басқа да қаржы активтері (10-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	9.277.396	8.910.868
Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	30.000.000	–
	39.277.396	8.910.868
Басқа да қаржылық емес активтер (11-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	8.348.160	–
	8.348.160	–
Ақша қаражаты мен оның баламалары		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	34.804.638	–
	34.804.638	–
Алынатын дивидендтер		
Еншілес ұйымдар (28-ескертпе)	–	10.245.744
	–	10.245.744
Сауда кредиторлық берешек (21-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	17.531.674	14.697.990
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	49.919.102	67.609.957
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	9.476.386	69.350.346
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	1.517.338	5.227.478
	78.444.500	156.885.771
Байланысты тараптан қарыздар (19-ескертпе)		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	15.847.112	21.539.755
	15.847.112	21.539.755

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл*
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер (20-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	1.026.156	2.818.707
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	4.980.194
	1.026.156	7.798.901
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Еншілес ұйымдар	26.708	–
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	1.279.471	1.818.793
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	30.492	20.181
	1.336.671	1.838.974
Жалдау бойынша міндеттемелер		
Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	505.494	–
	505.494	–
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Еншілес ұйымдар	250.003.050	202.885.055
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	179.739	20.159
	250.182.789	202.905.214
Басқарушылық қаламақы (23-ескертпе)		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	–	19.143.871
	–	19.143.871
Дивидендтер бойынша кіріс (28-ескертпе)		
Еншілес ұйымдар	7.383.939	101.930.915
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	82.713.764	58.215.563
	90.097.703	160.146.478
Айыппұлдар мен өсімпұлдар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	–	2.338.053
	–	2.338.053
Қаржылық кіріс		
Еншілес ұйымдар	13.165.611	5.312.593
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	15.767.462	13.144.594
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	873.889	2.703.208
	29.806.962	21.160.395
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Еншілес ұйымдар	121.266.569	125.756.933
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	263.268.759	289.764.415
«Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	166.851.292	146.441.243
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	10.251.410	11.651.394
	561.638.030	573.613.985
Төрелік соттың шешімі бойынша газ құнын өтеу*		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	–	16.931.800
	–	16.931.800
Басқа да шығыстар		
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	–	2.491.784
	–	2.491.784

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	2022 жыл	2021 жыл*
Қаржылық шығыстар		
Еншілес ұйымдар	1.120.875	603.040
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар «Самұрық-Қазына» және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	876.572	323.740
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің бақылауындағы ұйымдар	133.940	199.066
	1.774.656	134.592
	3.906.043	1.260.438

* «Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы байланысты тараптармен жасалған операциялар туралы 2021 жылғы ақпаратты жоғарыдағы кестеде ашып көрсету, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жекелеген қаржылық есептілікте көрсетілгеннен ерекшеленеді, өйткені Компания бұл соманы 2021 жылғы жекелеген қаржылық есептілікте ашып көрсетпеді.

2022 жылы Компания ИОА-мен жасалған қарыз шарты бойынша 4.776.103 мың теңге жалпы сомаға үш транш берді (2021: 64.909.463 мың теңге).

2021 жылы Компания «ҚТГ Аймақ»-қа 2.187.132 мың теңге сомаға ұзақ мерзімді пайызсыз қарыз берді. 2022 жылы «ҚТГ Аймақ» 1.526.932 мың теңге мөлшерінде қарызды ішінара өтеді.

2021 жылы Компания «ҚТГ Аймақ»-қа 812.383 мың теңге сомаға қысқа мерзімді пайызсыз қарыз берді. 2022 жылы «ҚТГ Аймақ» 1.100.000 мың теңге мөлшерінде қарызды мерзімінен бұрын өтеді.

2022 жылы Компания «КМГ Сервис-NS» пайдасына 319.260 мың теңге (2021 жылы: 591.500 мың теңге) сомаға қысқа мерзімді пайызсыз қарыздар берді.

2020 жылы Компания «КТГ Финанс»-қа 2025 жылғы 31 желтоқсанда өтеу мерзімімен 7.000.000 мың теңге сомаға пайызсыз қарыз берді. 2022 жылы «КТГ Қаржы» 7.000.000 мың теңге мөлшерінде қарызды мерзімінен бұрын өтеді.

2022 жылы Компания «GPC Investment» ЖШС-не 3.933.819 мың теңге жалпы сомаға пайызсыз қарыз берді.

2021 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Компанияға 24.104.026 мың теңге (баламасы 55.850.655 АҚШ доллары) мөлшерінде ұзақ мерзімді қаржыландыру берді. 2022 жылдың ішінде Компания 8.614.964 мың теңге мөлшерінде (баламасы 18.616.885 АҚШ доллары) қарыз бойынша негізгі борышты өтеді.

2022 жылдың ішінде БШГ 10.994.637 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 9.627.922 мың теңге мөлшеріндегі пайыздар) пайыздарды төледі. 2022 жылғы қаңтарда «БШГ» 190.740.993 мың теңге мөлшерінде (баламасы 405.720 мың АҚШ доллары) несие келісімі бойынша негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеді.

2022 жылы Компания «Тегіс Мұнай» ЖШС акцияларының 100%-ын 13.178.650 мың теңгеге сатып алды. Меншік құқығы қайта тіркелген сәттен бастап күшіне енеді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта тіркеу процесі аяқталмады.

2022 жылы алынуға жататын дивидендтер 98.578.741 мың теңге (2021 жыл: 149.900.734 мың теңге) сомасында ақша қаражатымен төленді.

Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы

Негізгі басқарушы персонал Компания басқармасының мүшелерінен және тәуелсіз директорлардан тұрады. 2022 және 2021 жылдары негізгі басқарушы персоналға төленген сыйақының жалпы сомасы 227.248 мың теңге және тиісінше 377.262 мың теңге болды, әрі ол, ең бастысы, жалақы мен басқа да төлемдерден тұрды және жиынтық кіріс туралы есептің жалпы және әкімшілік шығыстар құрамына қосылды.

32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Қызметті жүргізу шарттары**

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстан экономикасының келешек тұрақтылығы көпшілік жағдайларда осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкіметтің экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қолданатын шараларының тиімділігіне тәуелді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Бірлескен кәсіпорындар алдында газды сатып алу бойынша шартсыз міндеттемелер**

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның «АГҚ» алдында ҚҚС сомасынсыз 95.557.990 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 126.291.924 мың теңге) мөлшерінде газды тасымалдау қызметтерін сатып алу бойынша шартсыз міндеттемесі болды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның «БШГ» алдында ҚҚС сомасынсыз 216.130.641 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 201.629.177 мың теңге) мөлшерінде газды тасымалдау қызметтерін сатып алу бойынша шартсыз міндеттемесі болды.

Күрделі шығындар бойынша міндеттемелер

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құрылысымен байланысты күрделі шығындар бойынша шамамен 1.842.319 мың теңгеге (2021 жылғы 31 желтоқсанға: ҚҚС-ты қоспағанда 848.750 мың теңге) міндеттемелері бар.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының қайшы пікірлері, оның ішінде ХҚЕС-ке сай түсімдердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алынуына қатысты пікірлер кездесіп тұрады. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылып жүрген салық заңдарының негізінде мәлімделген және анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексерулер бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Трансферттік баға белгілеуді бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеуге бақылау шаралары кең және мәміленің қатысушылары байланысты тараптар болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама қатысы бар көптеген транзакцияларға қолданылады. Трансфертті баға тұзу туралы заң операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептелінеді.

Қазақстанда трансферттік баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Оның үстіне, заңда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-тегжей нұсқаулықтар жоқ. Нәтижесінде, операциялардың әр алуан түрлеріне трансфертті баға белгілеу туралы заңды қолдану нақты көрсетілген болып табылмайды.

Трансферттік баға белгілеу туралы Қазақстандық заңмен байланысты белгісіздіктің салдарынан салық органдарының ұстанымы Компанияның ұстанымынан ерекшеленуі мүмкін деген тәуекел бар, бұл 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың қосымша сомаларына әкеп соқтыруы мүмкін. Басшылық трансферттік баға белгілеу жөніндегі қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Компанияның трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. Заңнамада қолданылып жүрген ережелер, азаматтық талаптар немесе өзгерістерді өте қатаң түсіндіру нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер дұрыс бағалануы мүмкін емес.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес, басшылық Компания қызметінің жекелеген қаржылық нәтижелеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін әлде ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Сақтандыру мәселелері**

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру саласы даму халінде болып отыр, басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері Қазақстан Республикасында қол жетімсіз болып отыр. Компанияның өндірістік ғимараттарға, өндірістік процестің тоқтап қалу залалдарына, сондай-ақ Компания объектілерінде немесе оның қызметінің барысында болған апаттардың нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тұлғалардың алдындағы жауапкершілікке қатысты толық сақтандыру өтемі жоқ. Компания баламалы сақтандыру өтемін алмайынша, кейбір активтердің бұзылу залалдарының және жоғалту тәуекелі болады, бұл Компания қызметінің жекелеген қаржылық нәтижелеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс ықпал етуі мүмкін.

Сот шағымдары мен талаптары

Компания ағымдағы қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылық мұндай істер немесе шағымдардың нәтижесінде туындайтын түпкілікті міндеттеме, егер ондай орын алатын болса, Компанияның қаржылық жағдайына немесе қызметінің келешек қаржылық нәтижелеріне айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп есептейді.

Соттың істі қарауы

2019 жылы Компания «Азиягаз Чунджа» ЖШС-нен 2.026 мың текше метр газ сатып алды. 2022 жылы Қазақстан Республикасының Қаржы мониторингі агенттігі («Агенттік») «Азиягаз Чунджа» ЖШС иелеріне, сондай-ақ осы мәмілеге қатысты Компания басшылығының бұрынғы мүшелерінің біріне қатысты тергеу жүргізіп, қылмыстық істер қозғады. 2022 жыл ішінде «Азиягаз Чунджа» ЖШС Компанияның шоттарына 14.565.318 мың теңгені қайтарды. Осы жекелеген қаржылық есептілік шығарылған күні осы тұлғаларға қатысты сот талқылаулары аяқталған жоқ. Тиісінше, Компания «Азия газ Чунджа» ЖШС-тің сот шешіміне дейін басқа қаржылық міндеттемелер құрамында қайтарған сомасын мойындады (22-ескертеме).

33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ**Қаржы тәуекелдерін басқарудың мақсаттары мен саясаты**

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелеріне шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар, сауда кредиторлық берешек және қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер кіреді. Мұндай қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты - Компанияның операцияларын қаржыландыру және еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың қызметін қолдау үшін солардың мүдделерінде банктерге кепілдіктер беру. Компанияның негізгі қаржы активтеріне байланысты тараптарға берілген қарыздар, сауда дебиторлық берешек, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк депозиттері мен оның қызметінің нәтижесінде тікелей туындайтын басқа да қаржы активтері кіреді.

Компания, негізінен, нарықтық тәуекелге, несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағып келеді.

Компания басшылығы мұндай тәуекелдерді басқару процесін бақылайды. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне және Компанияның қаржы тәуекелдерін басқарудың тиісті тұжырымдамасына қатысты кеңес береді. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне байланысты Компания қызметі тиісті саясатқа және рәсімдерге сай жүзеге асырылатындығына көз жеткізуге көмектеседі.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық бағаларға тәуекелдің екі типі жатады: пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі және валюталық тәуекел. Нарықтық тәуекелге ұшырағыш қаржы құралдарына қарыздар мен депозиттер кіреді.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекелдерді талдау және азайту бойынша ресми келісімдері жоқ, өйткені басшылық тәуекелді төмен деп бағалайды.

Келесі бөлімдердегі сезімталдылық талдауы 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы позицияларға жатады.

Сезімталдық талдауы таза берешек сомасы, берешек бойынша құбылмалы пайыздық мөлшерлемелерге тіркелген пайыздық мөлшерлемелердің ара қатынасы, сондай-ақ шетел валютасындағы қаржы құралдарының үлесі тұрақты өлшемдер болып табылады деген жорамалдың негізінде дайындалды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Нарықтық тәуекел (жалғасы)***Пайыздық тәуекел*

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, ең алдымен, құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар Компанияның қарыздарына жатады.

Төмендегі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының (несиелерге және құбылмалы мөлшерлемесі бар қарыздарға әсер ету есебінен) пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (КС ЦБР) сезімталдылығы көрсетілген, әрі олардың болу мүмкіндігін басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болады. Компанияның капиталына ықпалы жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Базистік тармақтардың ұлғаюы/ (азаяуы)	Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайдаға әсері
2022 жыл		
КС ЦБР	6,19%	(5.666.919)
	-6,19%	5.666.919
2021 жыл		
КС ЦБР	3,00%	(2.618.179)
	-3,00%	2.618.179

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберінде базалық тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар осы сәтке байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны шетел валюталары бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. АҚШ долларында көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздардың едәуір сомалары мен сауда кредиторлық берешектің нәтижесінде Компанияның қаржылық жағдай туралы жекелеген есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбастау бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Қаржы-шаруашылық қызмет сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды.

Төмендегі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдасының басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болатын АҚШ долларының айырбастау бағамының өзгеруіне сезімталдылығы көрсетілген. Компанияның капиталына ықпалы жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Бағамдағы ұлғаюы / кемуі	Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайдаға әсері
2022 жыл		
АҚШ доллары	21,00%	25.964.709
	-21,00%	(25.964.709)
2021 жыл		
АҚШ доллары	13,00%	344.496
	-10,00%	(264.997)
2022 жыл		
Рубль	22,00%	(21.314.342)
	-22,00%	21.314.342
2021 жыл		
Рубль	13,00%	(11.841.834)
	-13,00%	11.841.834

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Несиелік тәуекел**

Несиелік тәуекел – қаржы құралы бойынша бір жақ міндеттемені орындай алмай, басқа тарапты қаржылық шығын көтеруге мәжбүр ететін тәуекел. Компания өзінің операциялық қызметінің және инвестициялық қызметтің кейбір түрлерінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Инвестициялық қызметке қатысты болса, Компания қазақстандық банктерде депозиттерді орналастырады. Компания басшылығы кезең-кезеңмен төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында бұл банктердің несиелік рейтингтеріне шолу жасап отырады. Компания басшылығының пікірінше, жақында болған әлемдік несиелік дағдарысы мен одан кейін болған жергілікті банктердің несиелік рейтингілеріндегі өзгерістер төтенше несиелік тәуекелді ақтамайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздану резерві қажет емес.

Келесі кестеде «Standard & Poor's», «Fitch Ratings» және «Thomas Murray» агенттіктерінің несиелік рейтингін қолдана отырып есепті күнге ақша қаражаты мен банк салымдары бойынша сомалар көрсетілген.

Мың теңгемен	Орналасқан жері	2022 жыл	2021 жыл	2022 жыл	2021 жыл
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Қазақстан	Standard & Poor's A+/тұрақты	Standard & Poor's A+/тұрақты	119.666.792	64.215.346
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	Standard & Poor's BB+/ тұрақты	Standard & Poor's BB+/ тұрақты	118.291.592	24.598.477
«First Heartland Jysan Bank» АҚ	Қазақстан	Moody's Ba3/тұрақты	Standard & Poor's B/негативті	74.479.920	43.190.442
«Қытай Банкі» ЕБ	Қазақстан	Fitch Ratings BBB+/тұрақты	Standard & Poor's A/ тұрақты	64.771.468	44.037.217
«Бағалы Қағаздардың Орталық Депозитарийі» АҚ	Қазақстан	Thomas Murray A+/позитивті/A	Thomas Murray A+/позитивті/A	34.793.929	1.045
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	Standard & Poor's BB-/негативті	Standard & Poor's B+/оң	26.574.710	220.555
«Алтын Банк» АҚ	Қазақстан	Moody's Ba3/тұрақты	Moody's Ba3/тұрақты	8.325.904	4.077.468
«Қазпошта» АҚ	Қазақстан	–	–	10.709	–
«Московский кредитный банк» АҚ	Ресей	Moody's Рейтинг қайтарылып алынды	Moody's Ba3/тұрақты	321	55.101
«Газпромбанк» АҚ	Ресей	Moody's Standard & Poor's BB+/ тұрақты	Standard & Poor's BB+/ тұрақты	120	110
Банк ВТБ Қазақстан	Қазақстан	Standard & Poor's BB+/ тұрақты	Standard & Poor's B+/ тұрақты	32	4.735.338
«Сбербанк» АҚ	Қазақстан	Moody's Рейтинг қайтарылып алынды	Moody's Ba1/позитивті	–	62.560.061
Citibank N.A. Лондон	Англия	Moody's Aa3/тұрақты	Standard & Poor's A+/тұрақты	–	87
				446.915.497	247.691.247

Операциялардың қолданыстағы деңгейі кезінде басшылық Компания несиелік бақылаудың және өнеркәсіптік тұтынушылар мониторингінің тиісті рәсімдерін белгіледі деп есептейді, бұл Компания танылған, несиені төлеуге қабілетті үшінші тараптармен сауда операцияларын жасауға мүмкіндік береді.

Компания қолдағы сауда дебиторлық берешекке тұрақты мониторинг жасап отырады, соның нәтижесінде үмітсіз берешектің пайда болу тәуекелі елеусіз болып табылады. Несиелік тәуекелдер дербес негізде құнсыздану резервтерін құру арқылы көрсетіледі. Несиелік тәуекелдердің шоғырлануы негізінен негізгі шоттарға, атап айтқанда халықаралық клиенттерге жатады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тарапқа берілген қарыздар, басқа да қаржы активтері, қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек пен сауда дебиторлық берешек кіретін Компанияның басқа да қаржы активтері бойынша туындайтын несиелік тәуекелге қатысты Компанияның несиелік тәуекелге ұшырағыштығы контрагент дефолтының нәтижесінде туындайды, ал тәуекелдің ең көп мөлшері мұндай құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Қаржы активтері үшін ең көп несиелік тәуекел 8, 10, 12, 13 және 15 ескертпелерде ашылып көрсетілген баланстық құнмен шектелген. Пут опцион бойынша берілген қаржылық кепілдік пен міндеттемеге қатысты, несиелік тәуекелдің ең жоғары деңгейі бұл ескертпенің өтімділік тәуекелі туралы бөлімінде көрсетілгендей, кепілдік берілген қарыз туралы келісімнің номиналды құнына және тиісінше, опцион орындалған жағдайда міндеттеменің номиналды құнына тең болады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі**

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияда қаржылық құралдарға байланысты міндеттемелерді өтеуге қажетті қаражат алуға туындайтын қиындықтар тәуекелі. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар үнемі қадағаланып отырады және басшылық олардың туындауына қарай міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті болатын көлемде қаражаттың болуын қадағалап отырады.

Төмендегі кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімі бөлігіндегі Компанияның қаржылық міндеттемелері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдері туралы қорытынды ақпарат берілген:

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2022 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	7.148.289	7.148.289	383.965.260	–	398.261.838
Сауда кредиторлық берешек	–	110.971.591	–	–	–	110.971.591
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	–	8.614.825	8.613.963	–	17.228.788
Пайыздық қарыздар	–	2.458.771	98.677.678	–	–	101.136.449
Пут-опцион бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	45.201	135.602	542.410	–	723.213
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	–	3.303.065	10.439.640	29.841.254	1.920.933	45.504.892
Басқа да қаржылық міндеттемелер	673.348	323.907	14.830.184	673.261	–	16.500.700
	673.348	124.250.824	139.846.218	423.636.148	42.431.212	730.837.750

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 күннен айдан астам,	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.671.634	6.671.634	53.373.072	318.332.244	385.048.584
Сауда кредиторлық берешек	–	177.872.027	–	–	–	177.872.027
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	–	8.041.183	16.079.954	–	24.121.137
Пайыздық қарыздар	–	2.146.369	6.810.589	96.630.075	–	105.587.033
Пут-опцион бойынша міндеттеме	–	–	–	–	40.510.279	40.510.279
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	–	637.064	–	–	637.064
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	122.923	22.773.170	69.100.179	186.851.987	5.214.386	284.062.645
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	1.025.358	–	1.346.522	–	2.371.880
	122.923	210.488.558	91.260.649	354.281.610	364.056.909	1.020.210.649

Жоғарыдағы кестедегі қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелер мұндайда кепілдік талап етілуі мүмкін тәуекелдің ең көп сомасын білдіреді. Міндеттемелердің пайда болуы күтілмейді.

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу үшін капитал жеткіліктілігінің қалыпты деңгейі мен акционерлердің пайдасын барынша көбейтуді қамтамасыз ету болып табылады.

Берешек пен капиталдың құрылымын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Компания өз капиталын басқарады. 2021 жылмен салыстырғанда Компанияның жалпы стратегиясы өзгеріссіз қалды.

Компания капиталының құрылымы 17, 18 және 19-ескертпелерде ашылып көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар мен байланысты тараптың қарыздары кіретін берешектен және бұл 16-ескертпеде ашылып көрсетілгендей жарғылық капитал, қосымша төленген капитал мен бөлінбеген пайда кіретін меншікті капиталдан тұрады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Капиталды басқару (жалғасы)**

Компания басшылығы әр жарты жыл сайын капиталдың құрылымын талдайды. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Компанияның 1,5 аспайтын капиталға қарыз қаражаты үлесінің нысаналы коэффициенті бар.

Қарыз қаражаты үлесінің меншікті капиталға коэффициенті жыл соңына былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2022 жыл	2021 жыл
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (17-ескертпе)	329.927.140	307.808.020
Байланысты тараптан қарыздар (19-ескертпе)	15.847.112	21.539.755
Пайыздық қарыздар (18-ескертпе)	92.373.724	87.875.911
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, банк депозиттері	(469.424.928)	(247.715.101)
Қарыз қаражатының жалпы сомасы	(31.276.952)	169.508.585
Капитал	1.072.232.153	954.287.514
Қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті	(0,03)	0,18

Қаржы құралдарының әділ құны

2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

Мың теңгемен	Баланстық құн	Әділ құны	2022 жыл		
			Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Айтарлықтай бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	51.340.072	42.009.020	–	–	42.009.020
Байланысты тарапқа берілген пайызсыз қарыздар	5.306.154	5.267.034	–	–	5.267.034
Басқа да қаржы активтері	39.277.396	38.474.165	38.474.165	–	–
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(329.927.140)	(299.776.821)	(299.776.821)	–	–
Пайыздық қарыздар	(92.373.724)	(92.491.353)	–	(92.491.353)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(15.847.112)	(15.891.668)	–	(15.891.668)	–

Мың теңгемен	Баланстық құн	Әділ құны	2021 жыл		
			Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (1-деңгей)	Айтарлықтай бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	221.505.932	236.366.951	–	–	236.366.951
Басқа да қаржы активтері	8.910.868	8.894.324	8.894.324	–	–
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(307.808.020)	(335.566.926)	(335.566.926)	–	–
Пайыздық қарыздар	(87.875.911)	(88.127.711)	–	(88.127.711)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(21.539.755)	(21.650.082)	–	(21.650.082)	–

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Бағалау мәндері мен жорамалдар**

Компания басшылығы ақша қаражаты мен банк дивидендтерінің, сауда дебиторлық берешектің, қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің, сауда кредиторлық берешектің, қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердің және басқа да қаржылық міндеттемелердің әділ құны негізінен бұл құралдардың қысқа мерзімді сипатының салдарынан олардың баланстық құнына тең екендігін айқындады.

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнгі бағалардың белгіленуі негізінде айқындалады.

Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құны өтеуге дейін қалған ұқсас талаптармен, несиелік тәуекелмен және мерзімдермен берешек үшін ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша ағындары әдістерінің көмегімен айқындалады.

2022 және 2021 жылдары 1-деңгей мен 2-деңгейдің арасындағы аударымдар болған жоқ.

Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер

Мың теңгемөн	2022 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздард ы төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	307.808.020	—	—	(15.209.719)	23.007.336	14.321.503	329.927.140
Пайыздық қарыздар	87.875.911	—	(5.130.790)	(11.528.035)	9.660.735	11.495.903	92.373.724
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	21.539.755	—	(8.614.964)	(2.584)	1.649.548	1.275.357	15.847.112
Жалдау бойынша міндеттемелер	532.721	—	(111.787)	—	—	84.560	505.494
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	417.756.407	—	(13.857.541)	(26.740.338)	34.317.619	27.177.323	438.653.470

Мың теңгемөн	2021 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздард ы төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	299.934.157	—	—	(14.875.586)	7.629.925	15.119.524	307.808.020
Пайыздық қарыздар	85.222.637	—	—	(5.902.750)	2.097.492	6.458.532	87.875.911
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	—	24.104.026	—	—	4.345	(2.568.616)	21.539.755
Жалдау бойынша міндеттемелер	1.087.096	—	(557.718)	—	—	3.343	532.721
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	386.243.890	24.104.026	(557.718)	(20.778.336)	9.731.762	19.012.783	417.756.407

«Басқасы» бағаны, ең алдымен, есептелген пайыздарды, дисконт амортизациясын, жалдауды түрлендіруді және қарыздарды ұйымдастырумен байланысты шығыстарды білдіреді. Компания төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

34. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Компанияның негізгі қызметі газбен сыртқы және жергілікті нарықтарда сауда жасаумен байланысты. Компания 8 ХҚЕС-ке сай тек бір ғана есепті сегментті қарастырады. Сегмент қызметінің нәтижелері пайданың немесе залалдың негізінде бағаланады және ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған қаржылық есептілікте пайдаға немесе зиянға сәйкес бағаланады.

2022 жылы Компания «PetroChina» тобынан түсімнің 63%, «КТГ Аймақ»-тан 32% және «Газпром» тобынан 1% алды (2021 жыл: «PetroChina» тобынан 60%, «КТГ Аймақ»-тан 28% және «Газпром» тобынан 3%).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

35. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2023 жылғы 13 қаңтарда «QazaqGaz» ҰК» АҚ-на «Тегіс Мұнай» ЖШС-тегі меншік құқығының қайта тіркелуі аяқталды.

2023 жылғы 3 ақпанда Компания «GPC Investment» ЖШС-не пайызсыз қарыз бойынша 18.694.506 мың теңге көлемінде үшінші транш берді. 2023 жылғы 22 ақпанда Компания «Интергаз Орталық Азия» АҚ-на 2024 жылғы 22 ақпанға дейін өтеу мерзімімен 45.000.000 мың теңге сомаға қаржылай көмек көрсетті.